

EN EL 80È ANIVERSARI DEL PAPA FRANCESC, LI TRANSMETEM 80 BONS DESITJOS

L'Església catalana us felicita

P 4-7

Meditació bíblica sobre la façana del Naixement de la Sagrada Família

Pep Daudé / basílica de la Sagrada Família

P I-III

L'Església francesa a Barcelona celebra 400 anys

El 1616 els catòlics francesos a la Ciutat Comtal van organitzar una confraria i van posar la primera pedra d'una capella pròpia. En aquella època la majoria d'ells eren immigrants que havien fugit de França a causa de les Guerres de Religió. Avui la comunitat catòlica francesa a Barcelona s'aplega a la parròquia de la Mare de Déu de Lourdes, que cada diumenge acull centenars de feligresos.

P 8-9

Els màrtirs de l'UCA i la impunitat al Salvador

P 11-12

Pensant-ho millor

«Esperança nostra!
Salve, Mare!»

El pensador catòlic francès Charles Péguy va explorar els arcs de la misèria, del dolor, del sofriment, en l'ésser humà. Va descobrir que la desesperança està sempre a punt per atacar l'home. Va escriure: «Tot home de 40 anys sap que no és feliç plenament. Sap que des que l'home existeix, cap home/dona no ha estat plenament feliç.»

Péguy va confessar a Joseph Lotte: «Nostra Senyora m'ha salvat de la desesperació.» Més tard, Emmanuel Mounier, intel·lectual catòlic francès que va influir en el Concili Vaticà II i en una època adversa es va llançar a llegir Péguy, poeta de l'esperança i profeta de la revolució espiritual, va afirmar: «Péguy va ser la veritable revelació en

el meu pensament i en la meua vida. Ell em va salvar.»

Tot va arrencar a la cova de Betlem. Péguy sobre el Nadal va dir: «Jesús és el fruit d'un ventre maternal, / "et fructus ventris tui" .» Jesús somreia a la seva Mare. Va ser l'instant en què el temps es va aturar. En què la creació va tornar a començar. L'home tornava a la seva Font. La teologia i la litúrgia posen al centre la devoció a Maria, la seva dignitat de nova «Eva», de mare de tots els homes. Ella és l'«advocata nostra», de tots els vivents, morts en les seves ànimes o en els seus cossos. «Spes nostra, salve.» «Esperança nostra! Salve, Mare!»

Josep M. Alimbau Argila
Medalla de Plata
de l'Institut de
Teologia Espiritual de
Barcelona

La setmana
en tuits

Pilar Rahola @RaholaOficial

Columnista de «La Vanguardia»

En les últimes hores, l'horror ha assassinat 45 persones a Nigèria; 30 a Somàlia; 25 al Caire i 39 a Turquia

Josep Huguet @Josep_Huguet

Enginyer i llicenciat en Història

Els cristians àrabs són els que fa anys que pringuen més en termes relatius al Pròxim Orient. Tot el suport a coptes, caldeus, assiris...

Ada Colau @AdaColau

Alcaldessa de Barcelona

Amb @ManuelaCarmena, @joanribo i @PedroSantisteve al Vaticà, en la cimera de ciutats «Els refugiats són els nostres germans i germanes»

Manuela Carmena @ManuelaCarmena

Alcaldessa de Madrid

Els alcaldes reunits al Vaticà proposem la necessitat de crear corredors humanitaris per als refugiats, amb aval internacional

Virginia Raggi @virginiaraggi

Alcaldessa de Roma

Els refugiats són els nostres germans i germanes. Roma ciutat acollidora farà la seva part

Miriam Diez @miriamdiez

Directora de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura

Escollint Romano Prodi a Bolonya en el naixement de l'Acadèmia Europea de Religions @eu_are: «La religió és fonamental»

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 21 de desembre del 1726: Alfons Maria de Liguori és ordenat sacerdot.

Zoom

Eduard Brufau

De Polònia ens arriba aquesta curiosa imatge; el rector del petit poble de Boleslawow ha decidit assistir les urgències espirituals dels seus parroquians amb un cotxe modificat convenientment per a l'ocasió. Amb aquesta autèntica ambulància espiritual, amb sirena i tot, el rector passa per les cases que el necessiten per resoldre angoixes o mediar en conflictes familiars.

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda

Coordinador d'Informatius

Cultura propera

Gerard Carrión condueix els dissabtes, de 9 a 10 h, l'espai *Sons de la terra*, en què l'havanera, la cançó tradicional i la cultura catalana en general són protagonistes. El 10 de desembre, entre altres propostes, entrevistava José María De Sagnier, organitzador del Volvo Christmas Concert Barcelona, concert prenadalenc que es feia el 15 de desembre al Col·legi Jesús Maria de Sant Gervasi, «joia arquitectònica neogòtica per descobrir», explicava. La vetllada va comptar amb la prestigiosa violinista Mariana Todorova. Va interpretar, amb dos músics més, les *Variacions Goldberg* de Johann Sebastian Bach, obra adaptada a corda. És música d'alt nivell seguint un cicle que omple espais emblemàtics de la capital catalana, com ja va passar el 2015 al Temple Expiatori del Tibidabo.

També la sardana, amb una selecció de peces noves i tradicionals combinades amb entrevistes d'actualitat i l'agenda, omple una temporada més el matí dels diumenges entre les 9 i les 10.30 h. És el programa *Tot sardana*, dirigit i presentat pel mateix Gerard Carrión, sempre amb l'objectiu de «revitalitzar i fer cada dia més propera la dansa nacional de Catalunya».

Editorial

Capellans erudits

Sortosament estan emergint de l'oblit figures de capellans diocesans cultes del segle XX que van vetllar per la recerca i la difusió del patrimoni cultural. I els qui avui els estudien i en parlen són sacerdots i seglars del segle XXI, interessats també pels tresors que la fe ens ha llegat. Així en la IV Jornada de Museus i Patrimoni de l'Església celebrada al Museu Diocesà i Comarcal de Solsona el 25 de novembre passat, es va reconèixer l'acció i es va tributar un merescut homenatge a sacerdots erudits de totes les diòcesis amb seu a Catalunya del seu temps: Joan Serra Vilaró (Solsona), Manuel Trens Ribas (Barcelona), Pere Batlle Huguet (Tarragona), Joan Fusté Vila (Lleida), Ramon O'Callaghan i Josep Matamoros (Tortosa), Eduard Junyent (Vic), Jaume Marquès (Girona) i Pere Pujol i Tubau (Urgell).

Diem «sortosament» perquè ens sembla fonamental que les joves generacions de capellans i de seglars del segle XXI coneguin l'acció d'aquests grans homes d'Església que van treballar a favor del patrimoni des dels museus, els arxius, les exposicions i la recerca històrico-artística i arqueològica. La seva vocació al ministeri i, ensem, a la cultura eren complementàries i s'enriquien recíprocament, amb gran naturalitat. Aquests pastors del Poble de Déu foren sovint pioners en un món on la recerca humanística no estava encara professionalitzada i en el qual els béns patrimonials corrien perill o eren poc considerats des d'altres instàncies eclesials i civils. A més, d'una manera o d'una altra tots ells van viure la guerra civil i la tràgica destrucció del patrimoni que comportà a Catalunya. En

el decurs de la Jornada hom va parlar de la necessitat de donar a conèixer figures que, des d'un bàndol i l'altre, lluitaren —exposant fins i tot la pròpia vida— pel salvament del patrimoni. Alhora cal suscitar vocacions d'artistes que treballin en diàleg amb l'Església, seguint l'esperit de la carta de sant Joan Pau II als artistes (1999) i de la trobada amb 260 artistes i el discurs de Benet XVI a la Capella Sixtina (2009). Ben recentment, el 6 de desembre passat, Francesc va convidar també els artistes creients a tenir cura de la bellesa per guarir les ferides de l'ànima. Tornant a la Jornada de Museus i Patrimoni, cal reconèixer a Lluís Prat, director del Museu Diocesà i Comarcal de Solsona; a Carme Clusellas, directora del Museu d'Art de Girona; a Josep M. Riba, director del Museu Episcopal de Vic i a Josep Giralt, director del Museu de Lleida: diocesà i comarcal, la impecable organització de la Jornada.

La redacció us proposa

Imposició del pal·li a Mons. Joan Josep Omella
Per part del nunci Renzo Fratini, a la catedral de Barcelona
P 10

Èxit de les projeccions: 5.000 espectadors
Balanç de la XIII Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya
P 21

Mercè Anzizu, historiadora i arxivera
Religiosa clarissa del monestir de Santa Maria de Pedralbes
P 14

Bartolomé de las Casas: model de misericòrdia
Pioner en la denúncia de l'esclavatge fruit de l'afany imperialista
P 22-23

Un nou llindar

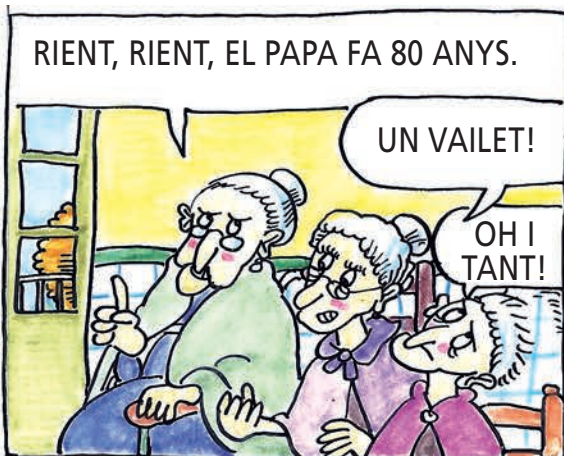
Sebastià Taltavull Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

A cal fuster hi ha novetat!

La notícia ens ve del carrer. A més, diu que és profecia i que ho sap tothom. Què més podem esperar d'unes festes de Nadal que ja són a les portes? Déu ens depassa i, quan parla i l'escoltem, ni la mateixa persona pot digerir tot el que li diu. Per aquest motiu, cal fer molt exercici d'escolta, un gran aprenentatge de diàleg, molta humilitat i deixar-se estimar: això és la pregària. És clar que hi ha novetat a cal fuster. Tots sabem qui és ell, qui és Maria i quina és la «casa». És més, no n'han tingut de casa, no els han deixat entrar enlloc, perquè la casa que els ha acollit és molt petita i humil: una establia. Sembla quasi impossible que aquest escenari hagi de rebre la notícia més transcendent de la història de la humanitat i que els profetes ja havien predit: Déu demana permís per estar entre nosaltres i cerca acolliment. Déu, que és amor, sols ha trobat una establia. Quan es complica tant l'arribada de refugiats a les nostres terres —és el mateix Jesús que està demanant ser acollit— i la desconfiança creix per tot arreu, hem d'obrir el cor a la novetat d'una nova forma d'acollir. El «refugi» ha estat una cova convertida en establia, lloc de la presència de Déu, espai confortable perquè els exclosos puguin entendre que recuperaran la dignitat que han perdut o els ha estat negada. Quan a l'Església vivim la senzillesa d'un acolliment fet amb el cor, ens convertim espontàniament en bona notícia, en alegria per a tot el poble. L'experiència de cada dia ens ho mostra: com Jesús, una Església marginal enmig del poble, una Església petita comunitat vulnerable, una Església que viu sempre en una situació de provisionalitat, també marcada per l'actitud de pobresa i la necessitat del compartir. Com una establia, ja que aquesta no és mai un lloc definitiu. És el que estem reflexionant i pregant en aquest Advent que ens ha d'introduir a celebrar Nadal. Anem-hi sent i fent una Església que ha cregut en la novetat de cal fuster.

Per molts anys, papa Francesc!

1 JAUME PUJOL *arquebisbe metropolità de Tarragona i primat*: «Per molts anys, papa Francesc, en nom meu i de l'arxidiòcesi de Tarragona, units tots en la pregària demanant a Déu que li doni goig i pau.»

2 JAUME AYMAR *director de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel*: «Felicitats per haver incorporat una nova obra de misericòrdia: "la cura de la casa comuna", perquè les ateny totes.»

3 FRANCESC TORRALBA *professor de la Fundació Blanquerna-URL*: «Li agraeixo, de cor, la seva immensa dedicació a l'Església, el seu magisteri tan diàfan i clar i la seva decidida aposta per la revolució de la tendresa.»

4 LUCÍA CARAM *dominica de Manresa*: «Gràcies per recordar-nos que els predilectes són els més pobres i per voler una Església pobra al seu servei.»

5 JOAN ENRIC VIVES *arquebisbe d'Urgell*: «Us encomanem a Déu perquè us cuidi en la vostra delicada missió. Gràcies per l'impuls a viure la misericòrdia, pel magisteri, pel coratge missioner i per la vostra entrega a tothom.»

6 VALENTÍ SERRA DE MANRESA *caputxí*: «Que el Bon Déu li concedeixi llarga vida i santedat per tal de poder seguir anunciant al Món el goig de l'Evangeli! Per molts anys!»

7 MONTSERRAT DEL POZO *superiora general de les Missioneres Filles de la Sagrada Família de Natzaret*: «Amb la meva pregària va la meva gratitud per obrir per a l'Església camins de misericòrdia, de joia i de pau. Déu us acompanya.»

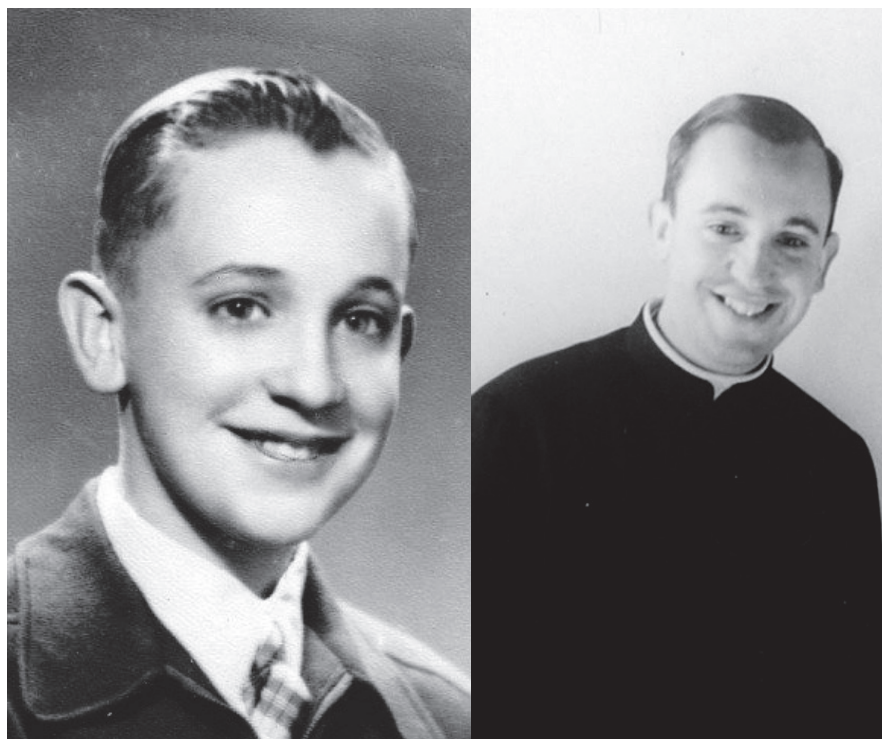
8 TICA FONT *directora de l'Institut Català Internacional per la Pau*: «Per molts anys, papa Francesc, per posar el suport de l'estructura de l'Església en favor dels milions de refugiats i desplaçats d'arreu del món.»

9 NATÀLIA ALDANA *benedictina de Sant Benet de Montserrat*: «Que pugui seguir comptant els seus dies i adquirint la saviesa del cor. I comunicar-la a tota l'Església!»

10 FRANCESC ROIG *president de Càritas Catalunya*: «La cordialitat de la vostra misericòrdia ha estat un motiu de rejuveniment per a l'Església i tots els creients que des de les diverses responsabilitats pastorals procurem fer arribar als més desvalguts el missatge salvador de Jesucrist. Des de Càritas Catalunya la nostra més fervorosa felicitació.»

11 LLUÍS SERRA *marista*: «El salm 90 diu: "Ensenya'ns a comptar els nostres dies per adquirir la saviesa del

Ens ha semblat que la millor manera de felicitar el papa Francesc amb motiu del seu 80è aniversari, el dissabte 17 de desembre, era fer-ho amb un breu testimoni de gratitud i congratulació de 80 catalans i catalanes. Els publiquem sense cap ordre preestablert, com, generosament, ens han anat arribant.
A tots i totes, moltes gràcies per la promptitud.

cor." Gràcies, Francesc, pel teus 80 anys. Felicitats!»

12 JOAN E. JARQUE *doctor en Teologia*: «En el teu *cumple*, rep els nostres sincers *auguri*. El teu company Pierre Teilhard de Chardin, passant per la Roma que no el comprenia, digué: "Malgrat els oripells de sagristia i les intrigues vaticanes, Jesús és allà." Que et serveixi de conhort.»

13 JOSEP GENDRAU *o.f.m.*: «Us felicito amb la Pau i el Bé franciscà. Prego perquè l'Esperit del Senyor us acompanyi sempre. Gràcies pel vostre servei, senzill i proper.»

14 NÚRIA CALDUCH-BENAGES *biblista, professora de la Pontificia Universitat Gregoriana*: «Et voldria felicitar per tantes coses... però només en mencionaré una que em toca molt de prop: la teva sensibilitat i preocupació per les dones dins la nostra Església.»

15 M. VICTÒRIA MOLINS *religiosa teresiana*: «Papa Francesc: la meua felicitació és col·lectiva: gent de la presó, sense sostre, desfavorits als quals acompanyo, una abraçada nadalenca!»

16 XAVIER PARÉS *delegat de Litúrgia d'Urgell*: «Papa Francesc, felicitats pels vostres 80 anys. Anunciant el goig de l'Evangeli, guieu l'Església amb amor i gran misericòrdia. Gràcies perquè seguïu guiant-nos.»

17 TOMÀS MOLINA *Meteoròleg de TV3*: «Mercès de recordar-nos que la Terra és el bé comú que ens ha estat donat perquè en tinguem cura i el protegim.»

18 ROSA M. BOIXAREU *Síndica de Greuges de la Universitat Ramon Llull*: «En el vostre vuitantè aniversari se'm fa present el Salm 72: la pau com a fruit de l'exercici de la bondat i la justícia, al servei de tothom, sobretot dels més febles i vulnerables.»

19 MONTSERRAT DOMINGO *ermitana a Sant Joan del Codolar (Priorat)*: «Des de la solitud dels homes del nostre món, i la presència de Déu, la pregària i una abraçada agraïda!»

20 FRANCESC NICOLAU *professor emèrit de la Facultat de Filosofia de Catalunya*: «L'entrada a la dècada dels 80 ja és un esdeveniment digne de tenir-se en compte. Aquests anys que van venint mostren cada vegada més la fragilitat de l'organisme humà. Us ho dic amb l'experiència del que ja ha complert els 86. Però també us puc dir que no m'ha faltat mai la consciència de com la providència divina va donant també el que hom necessita per complir el que encara té el deure de fer. Prepararé al bon Déu que vostra santedat ho tingui amb abundor!»

80 anys / 80 bons desitjos

21 JOSEP ÀNGEL SAIZ *bisbe de Terrassa*: «Que el Senyor l'ompli de llum i de fermesa per continuar portant l'Església mar endins tot omplint de misericòrdia les perifèries del nostre món.»

22 M. DEL MAR ALBAJAR *abadesa de Sant Benet de Montserrat*: «Dono gràcies per la teva vida i pel teu servei avui al món. Gràcies per donar veu a la injustícia, per seguir creient en la humanitat i ser rostres del Déu Amor.»

23 OCTAVI VILÀ *abat de Poblet*: «La revolució de la tendresa ha arribat a l'Església de la vostra mà. Preguem pel bisbe de Roma, encomanem la vostra tasca i agraiem al Senyor el do del vostre pontificat.»

24 XAVI CASANOVAS *director de Cristianisme i Justícia*: «Gràcies, Francesc, per recordar-nos constantment que no hi ha seguiment de Jesús sense opció pel pobre. Per molts anys!»

25 CONSOL MUÑOZ *superiora general de les Franciscanes Missioneres*: «Demano al Senyor que el continuï beneïnt, i li concedeixi fortalesa i salut per continuar al capdavant de l'Església molt més temps.»

26 AMPARO GÓMEZ *membre del Moviment dels Focolars*: «Amb vostè, agraeixo Déu per aquests 80 anys plens de Vida. Que el Senyor li doni una íntima unió amb Ell i els seus efectes: llum, pau, joia.»

27 M. CLARA PUJADAS *verge consagrada*: «Que amb les seves paraules i obres, l'Esperit Sant continuï impulsant-nos cap a la santedat. Les verges consagrades reguem per vós.»

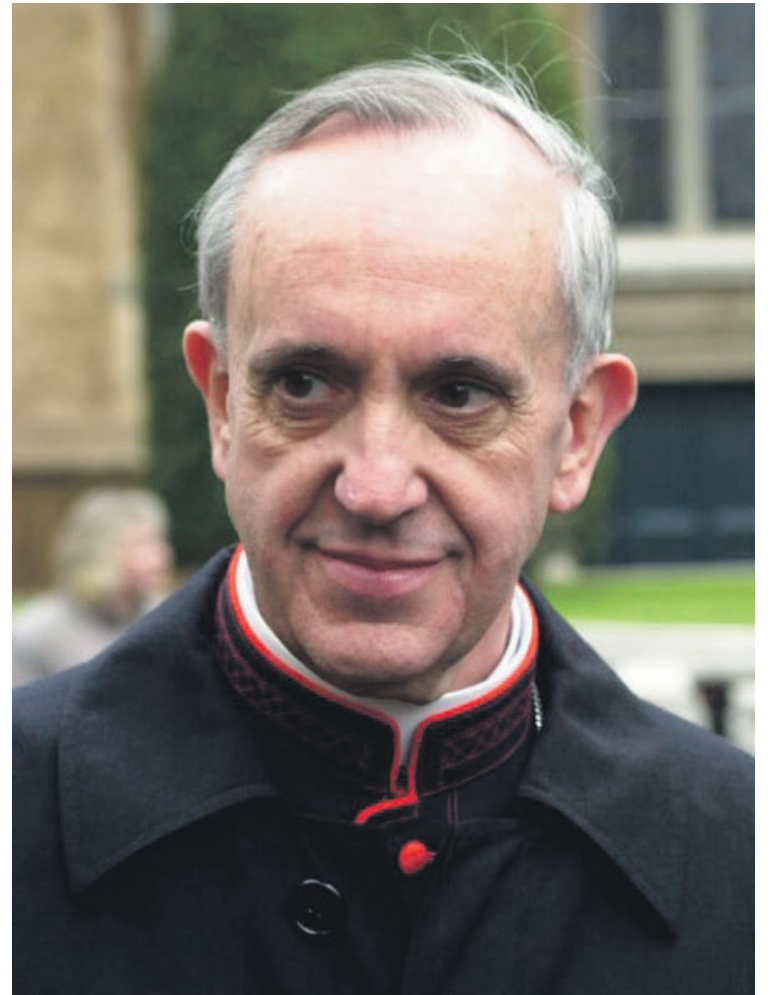
28 LLUÍS SOLÀ *monjo de Poblet*: «Que Déu et concedeixi d'administrar vigorosament i amb bondat la saviesa de l'evangeli com un tresor que es reparteix per a tots.»

29 SALVADOR GIMÉNEZ *bisbe de Lleida*: «Que als seus 80 anys pugui continuar transmetent l'alegria del Senyor a tots els homes i dones del món.»

30 ARIADNA BLANCO *Ajuda a l'Església Necessitada*: «Cada dia a Ajuda a l'Església Necessitada resem de tot cor per vostè i, avui en el seu aniversari, molt especialment per les seves intencions.»

31 JAUME GABARRÓ *monjo de Solius*: «Heu obert unes perspectives tan amples i tan properes, que tothom ho agraeix. Fins i tot us heu ocupat de la vida contemplativa!»

32 AGUSTÍ CORTÉS *bisbe de Sant Feliu de Llobregat*: «Us felicito tot desitjant-vos la benedicció de les Benaurances: "Felicitats per la pobresa d'Esperit, per la mansuetud, per saber patir, per la recerca de la justícia..."»

33 ENRIQUE BENAVENT *bisbe de Tortosa*: «El papa Francesc, en el seu 80 aniversari, compta amb la nostra pregària i estima, tot donant gràcies a Déu pel do que en la seva persona i en el seu ministeri dona a l'Església i al món.»

34 ELISABET JUANOLA *periodista*: «Celebro la teva existència, que possibilita moltes alegries i oxigena l'Església i la fraternitat entre els humans. Prego per tu i dono gràcies.»

35 GEMMA MORATÓ *dominica de la Presentació i periodista*: «Continuï obrint portes, escampant esperança i encomanant misericòrdia. La meva pregària l'acompanya cada

dia!»

36 SALVADOR CRISTAU *bisbe auxiliar de Terrassa*: «Dono gràcies a Déu per haver-nos donat un Pastor que ens fa present la humanitat i la misericòrdia de Jesús!»

37 ESPERANÇA ATARÉS *abadesa de Sant Pere de les Puel·les*: «Estimat papa Francesc, donem gràcies per la seva vida que ens transmet l'amor i la tendresa de Déu. Que per molts anys ens pugui continuar aportant la joia de l'Evangelí.»

38 AGUSTÍ BORRELL *vicari general dels Carmelites Descalços*: «Preguem confiadament perquè

pugueu continuar donant testimoni amb senzillesa i alegria de l'Evangelí de Jesús.»

39 RAQUEL SANCHO *Comunitat de Sant'Egidio*: «Gràcies per la teva lectura dels signes dels temps: per anar a les perifèries existencials, per acollir els refugiats, per creure en la cultura de la trobada, per posar al centre els pobres i la Paraula. Gràcies pel do d'aquest Any de la Misericòrdia!!»

40 JAVIER VELASCO-ARIAS *bibliista*: «Gràcies per la teva senzillesa, per l'aire nou evangèlic que ens has portat, pel teu amor a la Paraula de Déu feta vida abans que norma... felicitats!»

41 JOAN JOSEP OMELLA *arquebisbe metropolità de Barcelona:* «En nom de l'Església que peregrina a Barcelona, en especial dels més necessitats: per molts anys, papa Francesc! Compti amb la nostra oració.»

42 NÚRIA FERRET *verge consagrada:* «Déu li doni forces per seguir endavant, vivint en l'esperança, lliurant amor gota a gota, encomanant la fe, vessant bondat i alegria!»

43 CARME BORBONÈS *directora honorària de la Càtedra d'Inclusió Social URV:* «Que tingui un bon dia, tot recordant la seva infància, quan ho celebrava en l'entorn familiar. Que aquelles vivències l'ajudin a mantenir el coratge per guiar-nos!»

44 ROSER PALAREA *feligresa de Sant Oleguer de Barcelona:* «Benvolgut papa Francesc, en el seu 80 aniversari, que la fe que ens porta esperança li doni la força per continuar. Recordant que cap acte de bondat, per petit que sigui, no és insignificant. De tot cor.»

45 LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH *cardenal, arquebisbe emèrit de Barcelona:* «Gràcies, papa Francesc, per aquests anys de pontificat donant a l'Església el que li convenia per evangelitzar el nostre temps. Per molts anys!»

46 ENRIC VENDRELL *director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya:* «Gràcies per ensenyar-nos que el diàleg no és només compartir idees, sinó intentar veure-hi des del punt de vista de l'altre.»

47 JOSEP RIUS-CAMPS *teòleg i biblista:* «Francesc, gràcies perquè podem respirar de l'Esperit que Jesús ressuscitat alenà el dia 8è sobre els qui creuen i col·laboren en el seu projecte.»

48 MERCÈ SOLÉ *membre de l'Acció Catòlica Obrera:* «Que el bon humor, l'amor pels més pobres i la llibertat d'Esperit l'acompanyin. Gràcies per alegrar-nos la vida i per acceptar-nos com som.»

49 JOAN SOLER *missioner a Togo:* «Des d'aquest petit racó de l'Àfrica, gràcies per haver posat la mirada a les perifèries i els més pobres al centre del vostre ministeri. Que el Déu de la misericòrdia que ens heu predicat us beneeixi.»

50 BEGONYA PALAU *biblista:* «Les teves paraules profètiques i els teus gestos tendres ens parlen d'una fe viscuda a ple pulmó, on s'abracen llibertat i amor. Gràcies, papa Francesc!»

51 XAVIER NOVELL *bisbe de Solsona:* «Des de la diòcesi de Solsona, envio la meva més sincera felicitació al papa Francesc amb motiu del seu 80è aniversari, i prego al Senyor que l'acompanyi i li concedeixi molts anys de Pontificat al servei de l'Església.»

52 IGNASI FONT *vicari de l'Opus Dei a Catalunya:* «Caminem al seu costat, units en la pregària, agraïts del camí que ens marca per acostar-nos més a Jesús i fer-nos propers a tothom.»

53 ESTHER BORREGO *responsable de Pastoral de l'Àrea Social de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu:* «80 anys! Agraïm, avui de manera especial, la tendresa amb què ha anat recorrent carrers, camins... apropant-se a les persones que moltes vegades no la reben. Gràcies!»

54 ESTEVE CAMPS *president delegat de la basílica de la Sagrada Família:* «Gràcies, papa Francesc, per l'obertura i dinamisme que ha aportat. El seu estil ens ajuda a afrontar els nous reptes.»

55 LETICIA SOBERÓN *membre de la Secretaria per a la Comunicació de la Santa Seu:* «Que Déu beneeixi els teus pares, Mario i Regina, per haver-te engendrat, acollit i educat amb tant d'amor. I a Ignasi i la Companyia, que et van convidar a treballar en el Regne. Gràcies per haver dit que sí.»

56 JORDI SÀNCHEZ *sotsdirector de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura:* «Diuen que en fas 80 però transmetes l'Evangeli amb ànima de 20. Que el teu entusiasme per la vida i l'Evangeli ens continuï portant esperança molts anys més. Una abraçada.»

57 CÈLIA PALACÍN *directora gerent del Centre Català de Solidaritat:* «Ens parles de bondat, dignitat, tendresa,

justícia, Misericòrdia... amb tu, ens sentim molt recolzats en la nostra tasca diària al servei dels pobres.»

58 XAVI NUS *president del Moviment de Centres d'Espai Cristianisme Catalans:* «Segueixi aportant la llum de Jesús a la societat actual, gràcies pel seu testimoni.»

59 JOSEP ORIOL PUJOL *director general de la Fundació Pere Tarrés:* «Gràcies pel vostre testimoni evangèlic honest, coherent i sense por!»

60 MÍRIAM DíEZ *directora de l'Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura:* «Papa, ha valgut la pena que neixessis i obrissis encara més les finestres d'aquesta nostra Església. Tant de bo deixessis deixebles!»

80 anys / 80 bons desitjos

61 SEBASTIÀ TALTAVULL bisbe auxiliar de Barcelona i administrador apostòlic de Mallorca: «Felicitats, papa Francesc, per tants anys d'amor al Senyor i servei a l'Església, i l'agraïment pel testimoni evangèlic fet de paraula i gestos que cada dia ens regaleu. Sou un do de Déu per a l'Església i la humanitat. Us estimem i preguem per vós.»

62 FRANCESC PARDO bisbe de Girona: «Papa Francesc: moltes i moltes gràcies pel seu servei i pel seu testimoni. Ens estimula, ens anima, ens converteix a Crist i a les persones. Coratge i per molts anys.»

63 ROMÀ CASANOVA bisbe de Vic: «Amb adhesió filial, implorant la benedicció pel seu ministeri, per seguir portant la Bona Nova als necessitats de la misericòrdia divina.»

64 JAUME CASTRO Comunitat de Sant'Egidio: «Per molts anys pugui continuar la missió universal de guiar el "poble de Déu" començant pels més pobres i anunciant l'Evangeli de la pau.»

65 CONCEPCIÓ HUERTA patró secretària de la Fundació Dr. Albert Bonet: «Gràcies per fer existencialment present al nostre món, tan mancat de misericòrdia i de perdó, la inseparable relació entre estimar Déu i estimar el proïsme.»

66 JOAN MARIA VERNET salesià des de Jerusalem: «De tot cor us envio els meus auguris pel vostre 80è aniversari. Que la vostra pregària i el vostre guiatge amb tots els homes de bona voluntat puguin fer possible la pau, la concòrdia i l'esperança a la Terra Santa i a tot el món.»

67 JAUME TORRENT president de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes del bisbat de Girona: «Des de la nostra missió pastoral, seguit el missatge de la Verge Maria a santa Bernadeta, us desitgem moltes felicitats en el vostre 80 aniversari i llargs anys de pontificat.»

68 JOAN MARTÍ president delegat Mans Unides Barcelona: «Recordo que la meua àvia ens deia, quan parlava d'una persona extraordinària, "i que Déu el conservi molts anys" i jo en el dia del seu vuitantè aniversari prego a Déu el mateix i que a través de la nostra pregària li doni la força i el coratge que necessita per portar a bon port aquesta nostra Església.»

69 CORI CASANOVA metgessa, professora de la Universitat Ramon Llull, MCJ-MUEC, MPCB, Laïcat XXI: «Gràcies per recordar-nos que el centre de la fe és Jesucrist, i els que pateixen, i voler una Església sense por,

alegre i oberta. I per renovar-nos l'Esperança.»

70 CINTO BUSQUET capellà focolar, responsable de la parròquia de Calella: «Sigueu per a l'Església i per al món un gran portador d'esperança i un esperó per a tots per construir un món més just i fraternal!»

71 JÚLIA AYALA secretària general-cancellera bisbat de Solsona: «Li desitjo, santetat, un feliç aniversari; que per molts anys pugui estar al capdavant de l'Església amb el seu tarannà tan proper i misericordiós. Li agraeixo les seves paraules i els seus gestos que ajuden els fidels a apropar-se més al Senyor.»

72 EDUARD ARRUGA president del Banc dels Aliments de Barcelona: «No defalleixi en el camí, indicat per Crist, perquè arreu del món hi hagi pau i justícia, sobretot per als més desvalguts.»

73 PATRÍCIA NAVAS periodista: «Amb agraïment infinit, de cor li desitjo que Jesús pobre el continuï il·luminant i la seva llum guïï els nostres passos, plegats amb els de Maria.»

74 SALVADOR PIÉ rector de la basílica de Santa Maria del Mar: «Gràcies per fer-nos reviure el Vaticà II com a Església en sortida!»

75 JOSEP MARIA GARRELL rector de la Universitat Ramon Llull: «Per molts anys, papa Francesc, per un Pontificat ple de noves oportunitats per a l'Església universal.»

76 ANA PÉREZ directora de la Fundació d'Atenció a la Dependència de Sant Joan de Déu: «Gràcies per tornar a mostrar el camí de la coherència.»

77 NEUS LLAMBRICH feligresa parròquia Ntra. Sra. de la Medalla Miraculosa de Barcelona: «Li desitjo que passi un feliç aniversari amb aquesta alegria i vitalitat que té. Que Déu el beneixi.»

78 JOAN VIÑAS director de l'Acadèmia Mariana de Lleida: «Li desitjo molts anys de vida i salut per continuar renovant l'Església vers l'ensenyament de Jesús. Compteu amb molta gent a favor vostre. Ànims!»

79 NÚRIA ILLAS priora del monestir de Valldonzella de Barcelona: «Li desitjo que passi el seu aniversari amb molta joia i ben acompanyat. Nosaltres agraïrem a Déu el do de la vida que li ha donat i de tenir-lo com a Papa molt estimat per tothom.»

80 BÀRBARA VIRGIL Expedicions Culturals i Món Bíblic Ruth Travel: «Des de Ruth Travel compartim l'alegria de l'acostament als altres cristians amb els pelegrinatges pel món. Que la pau es faci a tots els pobles! Felicitats!»

Barcelona

Quatre segles de presència catòlica

L'any 1616 aquesta comunitat va crear la seva pròpia confraria

Eduard Brufau
Barcelona

La ciutat de Barcelona acull un nombre important de comunitats catòliques estrangeres, la majoria de les quals s'han format els darrers 25 o 30 anys com a conseqüència dels processos migratoris recents. Però n'hi ha una que és la degana de totes elles a causa del seu notable arrelament històric: la francesa, que enguany celebra els 400 anys de presència estable a la Ciutat Comtal. Per commemorar-ho, la basílica de la Sagrada Família va acollir l'1 d'octubre passat una eucaristia en llengua francesa —presidida per l'arquebisbe de Barcelona, Mons. Joan Josep Omella— amb una notable participació de feligresos del país veí.

Una comunitat jove i dinàmica

Actualment la parròquia que aplega la comunitat catòlica de parla francesa a Barcelona és la de la Mare de Déu

La llum més solidària

Lunet Solidari

Baixa't l'App de Càritas "Punt rere Punt" i fes el teu donatiu a partir d'1 €

A més, com cada any, Lunet Solidari també destinarà l'import de tots els seus regals de Nadal a Càritas, per ajudar a tots aquells que necessiten ajuda. A LUNET, volem que la solidaritat il·lumini el nostre Nadal. Felicitat i solidaritat!

En col·laboració amb **Càritas**
Un NO per a ningú.

Netejant, posem tots els sentits
www.lunet.es · 902 010 977 · comercial@lunet.es

per un món més net

de Lourdes, al carrer Anglí. El rector, Mn. Mathias Bahillo, ens explica que «la comunitat és jove i dinàmica. La mitjana d'edat dels feligresos és de 35-40 anys, i hi ha molts nens i joves. Tenim uns 160 infants apuntats a la catequesi, una vintena de catequistes i uns 80 joves entre 12 i 18 anys a l'*aumonerie* [formació espiritual i sessions de debat per a joves]». Aquest dinamisme també es tradueix a les celebracions litúrgiques: «Pel que fa a l'assistència a l'eucaristia dominical», continua dient el rector, «el nombre de fidels sol voltar els 300, encara que el total de persones que freqüenten per motius diferents la parròquia o hi estan vinculades arriba a les 1.000. A l'estiu també s'hi incorporen un bon nombre de turistes. La majoria de fidels són francesos, però també hi ha francòfons de Bèlgica, Suïssa, el Quebec i d'alguns països africans».

La parròquia de la Mare de Déu de Lourdes de Barcelona compta igualment amb una notable activitat interna, com ens fa saber Mn. Mathias: «Tenim grups de matrimonis, de litúrgia, de formació bíblica, de doctrina social, de pregària... Així mateix comptem amb la presència dels Equips de la Mare de Déu i fins i tot d'una coral per dignificar les celebracions.» La parròquia de parla francesa de Barcelona, doncs, demostra posseir una bona vitalitat malgrat el temps de secularització i segueix fidelment la consigna del papa Francesc: «Vull enrenou a les parròquies!»

La parròquia de la Mare de Déu de Lourdes de Barcelona es troba al carrer Anglí des del 1974, però té al darrere una complexa i no gens menyspreable història de 400 anys. La primera cita

documental a la Ciutat Comtal d'una comunitat catòlica formada per persones oriündes de França data del 1616. Aquell any, concretament el Dijous Sant, consta que a la processó que sortia de Santa Maria del Pi hi havia una nova confraria, formada exclusivament per «francesos», que acompanyava el grup de la flagel·lació. La confraria tenia una funció religiosa i devocional però, com era habitual en aquell temps, funcionava igualment com una associació d'ajuda mútua entre els confreres, sobretot per fer-se costat en cas de malaltia greu o per assumir el cost de l'enterrament. Aquell mateix any els confreres obtenien permís per construir una capella al convent franciscà de la Mare de Déu de Jesús, situat fora muralla. El 30 d'octubre d'aquell 1616 se'n col·locava la primera pedra i la capella es posava sota l'advocació de sant Lluís, rei de França.

Tant l'existència d'una confraria pròpia com la construcció de la capella posen de manifest que la comunitat francesa aleshores era prou nombrosa i ben consolidada i que, per tant, ja devia fer uns quants anys que estava arrelada a Barcelona. A més, el fet que s'organitzessin amb caràcter d'ajuda mútua indica que no formaven part de cap estament social privilegiat. Avui la presència d'una colònia francesa en aquella època pot sorprendre, però s'inscriu dins d'un fenomen prou conegut pels historiadors, però molt poc divulgat: la immigració de milers de súbdits del Regne de França cap al Principat de Catalunya als segles XVI i XVII. Què va motivar aquella onada migratòria? I per què es van instal·lar a Catalunya?

francesa a Barcelona

Les Guerres de Religió

L'esclat de la reforma protestant va tenir a França un capítol específic amb conseqüències dramàtiques. A diferència de les terres de parla germànica, la majoria de la població francesa es va mantenir fidel al catolicisme, però una minoria prou important i influent va abraçar la causa reformada, sobretot al sud i a l'oest del Regne. Aquesta minoria no es va adherir al luteranisme, sinó a la doctrina del reformador francès Joan Calví, que en diversos aspectes doctrinals anava encara més enllà de Luter. El ràpid creixement dels calvinistes a França tot al llarg de la primera meitat del segle XVI va dur finalment a un esclat de violència sense precedents entre totes dues confessions: són les anomenades Guerres de Religió. Es calcula que a França aquest conflicte, que es va allargar tota la segona meitat del segle XVI, va causar entre 3 i 4 milions de morts.

Comprendiblement, aquesta violència sagnant va provocar una fugida en massa de població de les zones més castigades. Els calvinistes es van refugiar en altres terres europees de majoria protestant, mentre que els catòlics ho van fer a regions de la seva pròpia confessió. Catalunya va rebre, pel fet de fer frontera amb el Regne de França, desenes de milers d'aquests immigrants catòlics del nord. A més, Catalunya estava relativament poc poblada en comparació amb altres estats; encara no s'havia recuperat de la crisi demogràfica baixmedieval, causada per la pesta negra, un seguit de males collites i la guerra civil catalana (1462-1472). Era, doncs, un territori necessitat de mà d'obra agrícola i propici per acollir població.

Encara que tots els nous vinguts provenien del Regne de França, gairebé tots ells eren originaris de la meitat

sud, per la qual cosa la majoria no parlava francès, sinó occità. Tant és així que en algunes parròquies amb nombrosos fidels vinguts del nord s'oficiaven misses en llengua occitana. En diverses onades migratòries els exiliats francesos es van instal·lar sobretot a zones agrícoles. L'arribada d'aquests nous vinguts no va ser pas anecdòtica: a Mataró, per exemple, entre començament del segle XVI i començament del XVII la població es va triplicar; i a la primera meitat del segle XVII es calcula que en alguns pobles del delta del Llobregat els immigrants d'origen francès havien arribat a ser el 40% de la població. Malgrat que la majoria es van instal·lar al camp, també la ciutat de Barcelona va rebre al segle XVI una part d'aquests exiliats. Aquests serien els impulsors l'any 1616 de la confraria i la capella abans esmentades.

El recorregut històric fins avui

Al llarg del segle XVII l'activitat de la comunitat francesa de Barcelona va ser notable. Malgrat l'inevitable procés d'assimilació, l'arribada periòdica de nous immigrants en mantenia el sentit d'identitat. Se sap que a la capella se celebraven les festes de Sant Lluís de França i Sant Lluís de Tolosa i que entre tots els fidels escollien un sacerdot i li pagaven un sou. Però la Guerra de Successió (1701-1715) va implicar la destrucció de l'església; situada no gaire lluny de la muralla, va rebre el bombardeig de l'exèrcit borbònic de Felip V: paradoxes de la història, la capella francesa va ser destruïda pels invasors francesos. Acabat el conflicte, la capella es va reconstruir, però la comunitat va anar declinant

a causa de la fi del flux immigratori i pel consegüent procés d'assimilació. El cop definitiu va arribar amb la Guerra de la Independència (1808-1814), quan les forces napoleòniques —de nou un exèrcit francès— van arrasar la capella.

Es va haver d'esperar a mitjan segle XIX per veure aparèixer un nou lloc de culte per a la comunitat francesa, en aquest cas vinculada a l'església de Sant Felip Neri. Tanmateix, els fidels ja no eren els descendents de la comunitat històrica d'extracció popular, sinó un seguit de famílies acabades d'arribar vinculades al consolat de França a Barcelona, alguns funcionaris, i professionals liberals com ara metges, advocats o enginyers.

La nova comunitat va anar creixent i va rebre un impuls important l'any 1881, amb l'arribada d'un grup de germans maristes procedents de Lió. Els religiosos es van posar al servei dels catòlics francòfons de la ciutat, i van obrir una nova església, ara ja sota l'advocació actual de la Mare de Déu de Lourdes, que successivament es va anar instal·lant de manera provisional en diferents locals de l'Eixample fins a l'any 1912. En aquella data la colònia francesa de Barcelona ja era numèricament important, unes 20.000 persones, de manera que per subscripció popular es va poder construir al carrer Bruc una església de nova planta de gran capacitat, amb sala de teatre i tot. Als anys seixanta del segle XX l'església va ser elevada a la categoria de parròquia i l'any 1974 es va traslladar a la ubicació actual del carrer Anglí. Els germans maristes se'n van continuar encarregant fins al 1979.

PARRÒQUIA MARE DE DÉU DE LOURDES

C/ Anglí, 15, Barcelona.

Tel. 93 203 87 66

www.paroisse-francaise-barcelone.catholique.fr/

pfrancaise@telefonica.net

QUATRE JOCS IDEALS PER NADAL

Són versions de temàtica religiosa dels clàssics Joc de memòria, Dòmino, Trencacloques i Llibre per acolorir.

Formen part de la col·lecció Teixuvà, que reuneix material didàctic i lúdic de temàtica religiosa.

L'autora, Montserrat Claveras, ha volgut transmetre continguts religiosos i de valors, tot aprenent jugant.

La presentació d'aquests jocs serà el dimecres 21 de desembre, a les 19 h, a la Sala Pere Casaldàliga de la Llibreria Claret.

Els jocs es podran adquirir en la presentació o fent una comanda a teixuva@outlook.es

Barcelona

El nunci imposa el pal·li a Joan Josep Omella.

Concelebració eucarística a la catedral de Barcelona.

Omella ja porta el pal·li d'arquebisbe metropolità

El nunci va imposar-li aquest signe de comunió amb el Papa en una celebració a la catedral de Barcelona

Ignasi Miranda

Barcelona

Fotos: Agustí Codinach

El nunci del Papa a Espanya i Andorra, Renzo Fratini, va imposar el pal·li, el 3 de desembre, a Joan Josep Omella. Va ser en una celebració «senzill i alhora intensa», com va assegurar el mateix arquebisbe de Barcelona tot just després de la benedicció final, un moment de distensió que el prelat aragonès va aprofitar per assegurar que «el pal·li no pesa gens».

A continuació, mostrava la seva esperança que «els diocesans no fossin una càrrega massa gran», i afegia somrient que «són molt bona gent i no són cap càrrega pesada». De fet, el missatge de l'Eucaristia va combinar les explicacions pedagògiques sobre el pal·li amb les crides a implicar totes les comunitats cristianes, sobretot de l'arxidiòcesi de Barcelona però també de les diòcesis sufragànies de Sant Feliu de Llobregat i Terrassa, en allò que representa l'ornament de llana: la unitat i la comunió amb el pastor universal, que és el Papa, i de manera més propera amb el de l'Església local.

El pal·li, beneït com sempre en la festa de Sant Pere i Sant Pau, s'imposa actualment a la pròpia diòcesi, en un gest de descentralització i col·legialitat episcopal impulsat per Francesc. Al Vaticà, es lliura cada 29 de juny als arquebisbes metropolitans nomenats els mesos anteriors, com ha estat el cas del de Barcelona aquest any. Després, és el representant pontifici a l'Estat corresponent qui l'imposa, com així es va fer el matí del dissabte 3 de desembre a la catedral de Barcelona.

El pal·li, com recordava Omella en l'homília, «és un signe de comunió que es porta a les espatlles i al coll,

de tela blanca i amb diverses creus». És, segons afegia l'arquebisbe, «com si fos un anyell a collibè del bon pastor, un ornament fet amb llana d'uns anyells que, el dia de la festa de Santa Agnès Fuori Mura, són beneïts pel Papa i després guardats a la cripta de l'altar de la confessió».

Joan Josep Omella, després de recordar al bisbe sant Oleguer i la importància que va donar al pal·li, va expressar el seu desig i compromís de «ser un bon pastor, una meta difícil davant dels ulls» per a la qual va demanar «la pregària de tothom». L'arquebisbe de Barcelona, seguint amb el vincle entre l'ornament i «la figura del Bon Pastor tan estimada per Jesús», va subratllar «el gran significat que té des del segle VII, quan es va començar a imposar als

A la missa de TVE-2

Una de les primeres presències litúrgiques de Joan Josep Omella després de tenir ja imposat el pal·li es va produir el diumenge 11 de desembre, III d'Advent. Va ser a la missa que TVE-2 transmet per a Catalunya cada dia de festa religiosa a les 10.30 h. En presidir aquesta eucaristia, tot just un any després de la seva entrada a l'arxidiòcesi, l'arquebisbe de Barcelona ha estat una mica més conegut pels creients d'arreu de Catalunya gràcies, en aquest cas, a la petita pantalla.

L'arquebisbe i la resta de bisbes de la Província Eclesiàstica de Barcelona.

metropolitans». En aquesta línia, va contraposar «els drets que dona el pal·li, que són molts, com ara seure a la seu de la catedral i ordenar preveres», amb «la retrobada humilitat» basada en el mandat cristià de «ser el servidor de tots si es vol ser el primer».

L'arquebisbe metropolità va resumir la seva crida als creients de la Província Eclesiàstica de Barcelona amb un nou repte: «Tant de bo tots nosaltres, i jo el primer, sapiguem seguir aquest ensenyament que Jesús ens ha deixat, el de ser servidors, donant la vida en rescat de totes les ovelles.» I en aquest context, Omella situava «el pluralisme dins el marc de l'humil servei i la unitat en allò fonamental», alhora que recordava la necessària separació per la importància de les coses. «Com diria sant Agustí, en coses fonamentals, unitat; en coses dubtoses o opinables, llibertat; i en tots els casos, caritat», va concloure l'arquebisbe.

Una eucaristia molt viscuda

La missa va tenir com a concelebrants principals el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe emèrit de Barcelona; el bisbe de Sant Feliu de Llobregat, Agustí Cortés; el bisbe de Terrassa, Josep Àngel Saiz; els auxiliars de Barcelona i Terrassa, Sebastià Taltavull i Salvador Cristau; i l'abat de Montserrat, Josep Maria Soler, a més del mateix nunci Renzo Fratini. Amb el delegat diocesà de Litúrgia, Joan Obach, com a mestre de cerimònies, van assistir com a diaques Ramon Ollé, Josep-Anton Clua i Xavier Rius. Tota la litúrgia, amb els cants animats pel Cor de Cambra Francesc Valls i l'organista Josep Maria Escalona, va ajudar molt a ambientar una festa eclesial sòbria i alhora solemne, coincidint també amb el dissabte de la primera setmana d'Advent i amb la festa de Sant Francesc Xavier, patró de les missions.

La catedral de Barcelona, plena de gom a gom, va acollir molts representants d'entitats catòliques i d'inspiració cristiana, famílies i nombrosos creients de totes les sensibilitats. En definitiva, va ser una gran trobada de comunió i unitat al voltant d'un pastor que, com també va comentar Omella referint-se a ell mateix, vol ser «bo sense saber si ho aconseguirà».

«Volia que els màrtirs deixessin de ser només un nom i dotar-los d'humanitat»

Jorge Galán, autor de «Noviembre», viu exiliat a Espanya

Carme Munté

A *Noviembre* (Tusquets), Jorge Galán relata un fet que va commoïonar el Salvador i tot el món: la matinada del 16 de novembre del 1989, enmig d'una recrudescència de la guerra civil, soldats del batalló Atlacatl de l'exèrcit salvadorenc van assassinar sis jesuïtes de l'UCA (Universitat Centreamericana de San Salvador), la cuinera de la residència i la seva filla.

El llibre parteix del testimoni dels màrtirs de l'UCA, però reula anys enrere (amb l'assassinat del jesuïta Rutilio Grande i de l'arquebisbe Òscar Romero) i es projecta en el futur amb la intenció, que sempre queda en un no-res, de posar fi a la impunitat de tantes mans tacades de sang. Una impunitat que s'ha cobrat una altra víctima en el mateix Jorge Galán, que igual com va haver de fer l'únic testimoni ocular de l'assassinat de l'UCA, Lucía Cerna, ha seguit el camí de l'exili. Des del novembre del 2015, Galán, de 43 anys, viu a Granada. L'entrevistem tot coincidint amb la presentació de *Noviembre* a la seu de Cristianisme i Justícia a Barcelona.

D'on parteix el seu interès per l'assassinat dels jesuïtes de l'UCA?

Vaig començar a escriure la novel·la molt abans que m'adonés que l'estava escrivint. El 1991 vaig anar a l'UCA a estudiar i vaig conèixer el professor Francisco Andrés Escobar, que havia estat alumne d'Ignacio Ellacuría. A partir del que m'explicava del jesuïta, a poc a poc va anar creixent en mi l'interès pels màrtirs. Un dia que era al museu dels màrtirs, al Centre Monsenyor Romero de l'UCA, em vaig adonar d'una cosa que em va impressionar molt: les pertinences dels jesuïtes Ignacio Ellacuría, Segundo Montes, Ignacio Martín-Baró, Armando López, Juan Ramón Moreno i Joaquín López eren pobres i miserables. Tots aquells jesuïtes eminents (cinc d'ells espanyols) van decidir quedar-se al Salvador i mirar de fer alguna cosa pel meu país. Era impressionant. En algun moment em vaig adonar que volia explicar aquesta història, però centrant-me en la figura dels pares: qui havien estat?, per què s'hi havien quedat? Volia que deixessin de ser només un nom i dotar-los d'humanitat, que fossin una altra vegada persones.

Per què Ignacio Ellacuría, rector de l'UCA, que havia estat amenaçat de mort, va tornar a San Salvador coincidint amb l'ofensiva més gran de la guerra civil salvadorenca?

Tenia un sentiment genuí d'estar amb la gent. Davant de la injustícia, volia fer alguna cosa per les persones i pel país. En una ocasió, el pare Rodolfo Cardenal, parlant del pare Ellacuría, va dir que havia estat ingenu. És terrible, però també commovedor,

«És terrible, ahora que commovedor, que un home tan brillant com Ellacuría tingués la ingenuïtat de creure que podia canviar les coses»

«El meu país s'ha construït sobre la impunitat, al llarg del segle XX hi ha hagut molts crims, però cap culpable ni condemnat»

que un home tan brillant tingués la ingenuïtat de pensar que podia canviar les coses al Salvador. L'ofensiva va començar l'11 de novembre del 1989. El pare José María Tojeira (llavors provincial dels jesuïtes) va cridar Ellacuría i li va dir que es quedés a Guatemala, però ell volia tornar perquè volia ajudar que l'ofensiva militar es dissolgués. És una ingenuïtat i alhora és admirable.

Al final, però, la seva mort sí que va acabar duent la pau.

El van matar perquè era un pont entre el govern i la guerrilla. Estava

volucrades. Periodistes, investigadors són amenaçats per parlar d'aquests temes, malauradament encara és així.

El llibre va sortir al Salvador el 2015. Quan van començar les amenaces?

Mentre escrivia el llibre ja em van alertar que fos prudent. Ara bé, dies després que el llibre es publicés a Mèxic vaig començar a rebre una sèrie d'amenaces. El que francament no m'esperava era que moltíssima gent m'escrivis dient-me «traïdor». Jo no estava fent un acte de traïció contra l'exèrcit del meu país, sinó que estava explicant una història on l'exèrcit del meu país estava involucrat. Va ser una acusació molt injusta. No és fàcil digerir que molts compatriotes teus t'amenacin d'aquesta manera. El veritable tema del qual parla el llibre és el de la impunitat d'un assassinat.

Sense justícia pot haver-hi perdó, reconciliació i pau al Salvador?

El meu país s'ha construït sobre la impunitat. Al llarg del segle XX hi ha hagut molts crims, però cap culpable ni condemnat. Tenim una de les pitjors societats del món. Segons Unicef, on es maten més nens al món és al Salvador. Els nostres tres darrers presidents estan sota investigació (dos d'ells són a la presó i l'altre exiliat a Nicaragua), com és possible? El nostre fiscal general, el qual tenia l'obligació d'impartir justícia, és a la presó per haver rebut suborns. El nostre país està completament podrit perquè s'ha construït sobre la base de la impunitat.

I com es reverteix la situació d'una societat marcada tan profundament per la violència i la corrupció?

Hem d'adonar-nos que hem tocat un fons massa profund i que hem de fer-hi alguna cosa. Molts cops he pensat que no tenim possibilitat de recuperar-nos com a nació. Però també penso que hem tocat fons de tal manera que ja no ens queda més que emergir.

fent passes cap a la pau, i això no agradava l'exèrcit. Sí, al final, la mort dels jesuïtes va provocar un desprestigi tan gran a les Forces Armades que va acabar provocant la signatura de la pau.

El llibre es construeix a partir dels testimonis amb els quals ha pogut conversar llargament. En el capítol d'agraïment parla de moltes altres persones que s'estimen més romandre en l'anonimat per anys de por i amenaces. 27 anys després?

És un tema vigent. Els culpables estan en llibertat, protegits pel govern del meu país. És a dir, hi ha una petició d'extradició per part del jutge Eloy Velasco, de l'Audiència Nacional espanyola, que no s'ha dut a terme perquè el govern protegeix les persones in-

EL MUNDO DE LAS HERENCIAS

“El conflicto forma parte de la naturaleza humana pero hay conflictos evitables. El testamento es el mejor instrumento para que nadie discuta por el reparto de tu herencia. Úsalo.”

Son palabras de Maria Elba Rojas, abogada especialista en prevenir conflictos hereditarios. Si lo necesitas, no dudes en llamarla.

Bufete Rojas
ESPECIALISTAS EN HERENCIAS

ESCUCHA NUESTROS CONSEJOS EN RADIO ESTEL 106.6FM

TELÉFONO 93 246 60 96 - CONTACTO mariaelbarojas@bufeterojas.es - MÁS INFO EN WWW.BUFETEROJAS.ES

Novel·la enèrgica i valenta sobre el passat recent del Salvador

Tere Iribarren
Membre de Cristianisme i Justícia

L'escriptor Jorge Galán (San Salvador, 1973), exalumne de la Universitat Centreamericana Simeón Cañas, és un dels poetes més reconeguts del Salvador. Ha rebut diferents reconeixements en l'àmbit nacional i internacional per la seva obra de creació literària en poesia i narrativa. A finals del 2015 va publicar *Noviembre*, novel·la enèrgica i valenta que investiga els tràgics esdeveniments que van commocionar el Salvador. És una història que commou, on es reconstrueix l'assassinat dels jesuïtes el 1989. Actualment i davant de les amenaces de mort rebudes per la publicació d'aquesta obra està exiliat i ha sol·licitat asil polític a Espanya.

16 de novembre del 1989

La història és així. La nit del 16 de novembre del 1989 va irrompre a la casa dels jesuïtes un grup del batalló Atlacatl, sota el comandament del coronel Benavides, amb l'ordre d'assassinar els jesuïtes, no deixar testimonis i fingir un enfrontament amb la guerrilla. L'atac havia de semblar del Front Farabundo Martí per a l'Alliberament Nacional (FMLN) i així ho va difondre durant mesos el govern.

La novel·la, com pinzellades que formen un quadre, dona color a la narració, amb un realisme i una bellesa literària admirable. Tota ella és una denúncia i un homenatge a Ignacio Ellacuría, Joaquín López y López, Juan Ramón Moreno, Segundo Montes, Ignacio Martín-Baró, Armando López i a la senyora Elba i la seva filla Celina, com si tingués un vídeo o un mòbil per gravar-ho tot, el moment de la trobada, la destrossa de la vida, l'acabament de tota utopia.

José María Tojeira, llavors provincial dels Jesuïtes a Centreamèrica, quan es va assabentar el matí del 17 de novembre que el crim havia estat comès per les forces d'elit de l'exèrcit salvadorenc —gràcies al testimoni de Lucía Cerna—, va informar l'arquebisbe del Salvador, Arturo Rivera y Damas, i la premsa internacional. És un personatge central en la narració, la seva valentia i diàleg amb les forces del govern sobrepassa la por i la prudència. És qui parla més en la novel·la, qui aporta més informació, i busca puntualitzar fins al mínim detall dels fets. Bona part de la novel·la es construeix a través d'una sèrie d'extenses entrevistes a persones com José María Tojeira, Jon Sobrino o l'expresident Alfredo Cristiani, «entre moltes altres persones que prefereixen romandre en l'anonimat per anys de por i amenaces».

Per elaborar el que li ha estat explicat de viva veu, l'autor retalla, afegeix, edita i posa en llenguatge literari entrevistes i diàlegs que ha dut a terme, sense traïr les veus, perquè fa

Rosers en record dels màrtirs al jardí on van ser assassinats.

JORGE GALÁN
Noviembre
Tusquets, 2016, 275 pàg.

servir estrictament el que serveix per a la narració.

Gran part de la novel·la de Jorge Galán reconstrueix el context, els dies previs, la forma en la qual va actuar el batalló Atlacatl i el difícil procés emprès per aclarir la veritat sobre els fets i identificar els culpables materials i intel·lectuals del crim. Apareixen a la novel·la altres històries com a rerefons, que amplien i descobreixen moltes de les relacions i els interessos polítics i ideològics implicats per legitimar la versió oficial que la guerrilla havia comès essent la responsable de l'atemptat, així com per deixar constància de les dècades de desigualtat social que ha hagut de suportar el poble salvadorenc. Així, explica des de l'òptica d'un jove el clima de caos i confusió, de por i incertesa dels salvadorencs durant l'Ofensiva Final en la qual una tia seva

desapareix sense deixar cap rastre, cosa que estimula nombroses hipòtesis i cap certesa sobre el seu destí.

Al servei de la veritat

És interessant l'esforç fet per Tojeira i els jesuïtes, així com per diplomàtics d'Espanya i de França, per protegir la identitat i integritat de Lucía Cerna, únic testimoni del cas, i les amenaces posteriors que va rebre per part de funcionaris judicials i militars salvadorencs. Juntament amb l'engany i el maltractament de part de l'FBI nord-americà.

En tota la novel·la es manifesta l'esforç per aclarir els fets. A principis del 1990 el president Alfredo Cristiani reconeixia davant dels mitjans la participació dels militars salvadorencs. Mesos més tard, la Comissió de la Veritat acusava sis militars (René Emilio Ponce, Inocente Orlando Montano, Juan Orlando Zepeda, Óscar León Linares i Francisco Elena Fuentes) per la seva implicació com a autors intel·lectuals però només van ser jutjats el coronel Benavides i els membres del batalló Atlacatl. Aquesta novel·la ha estat guardonada amb el premi de la Reial Acadèmia Espanyola. La prosa àgil i l'atractiva estructura narrativa es combinen per atrapar el lector intel·lectualment i emocionalment i informar sobre fets històrics recents en els quals molts dels responsables encara viuen. La novel·la també denota un treball extraordinari d'investigació sobre el cas.

Altres capítols se centren en els crims de Rutilio Grande, comès per la Guàrdia Nacional el març del 1977, i el de Monsenyor Óscar Romero, ocorregut el 24 de març del 1980. La menció d'aquests dos fets marca una línia interessant per les relacions, les simpaties i les reaccions entre els sacerdots Rutilio Grande, Óscar Romero i Ignacio Ellacuría.

Noviembre té com a objectiu de-

Bona part de la novel·la es construeix a través d'una sèrie d'extenses entrevistes a persones com José María Tojeira, Jon Sobrino o l'expresident Alfredo Cristiani

Noviembre té com a objectiu denunciar i mantenir viu el record d'una cadena d'esdeveniments tràgics inscrits en la història contemporània del Salvador

nunciar i mantenir viu el record d'un esdeveniment o una cadena d'esdeveniments tràgics inscrits en la història contemporània del Salvador que no han estat aclarits del tot. És difícil en aquesta mena de llibres que els personatges deixin de banda la condició d'estàtues; Galán aconsegueix donar-los dimensió humana, en particular a Ellacuría. En això és molt important que hagi escrit antecedents com per exemple, recordar que Ellacuría, cap al 1950, pren la decisió d'anar a un país petitísim i feroçment desigual de Centreamèrica: «Així hauria de començar aquesta història amb un jove de sotana negra baixant les escales d'un avió un matí, el sol terrible del tròpic sobre el seu cap, la brisa tèbia al seu rostre encara lluent, sorprès i curiós. Quan va tocar el terra devia tancar els ulls i quedar-se un instant en aquella quietud estranya plena d'aroma i llum amb una remor llunyana d'aus semblant a un murmur.»

Des del monestir

Eduard Toda i Güell

Aquest estiu passat, al castell d'Escornalbou, contemplant per la finestra l'esclat del blau marí de la Mediterrània ajaçada als peus d'una catifa de verdor incomparable, sota la llum d'aquell sol transparent que pot regalar-nos una tarda de finals d'agost, vaig comprendre el secret de la gosadia i de la intel·ligència d'un personatge del qual acabem de commemorar els setanta-cinc anys de la mort, Eduard Toda i Güell (Reus 1855 - Poblet 1941). Un personatge d'ulls blaus, bell com un somni en les seves fotografies de joventut, digne de protagonitzar un llibre ple d'aventures trepidants i apassionants.

Diuen que tenia una dèria: Reus, i un somni: Poblet. La seva vida, primer com a diplomàtic i després com a negociant despert, es desplega entre la dèria i el somni. Em va semblar, en conèixer una mica la seva biografia, però sobretot la seva

intel·ligència i la seva capacitat de treball, amb el seu compromís —precisament en la mesura que s'obria a les altres llengües i a les altres cultures— per la nostra llengua i per la nostra cultura, que era una figura d'aquestes que cal conèixer i venerar, perquè honoren, i amb ell tants i tants, la nostra dignitat, la nostra dèria i el nostre somni de catalans.

És cert que no va fer política i que, més o menys, va estar bé —si més no, hi va conviure— amb tothom: amb la monarquia, amb la república, amb la dictadura, i fins i tot, els darrers anys, amb l'Església —ell que en qüestions de fe devia ser més aviat tirant a escèptic. No va ser un personatge d'aquells del blanc o negre, del tot o res. Jo diria que va ser més aviat pragmàtic i que va procurar treure el millor partit de cada moment.

En les darreres fotografies de la seva vida, durant l'etapa de Poblet, quan ja s'havia arruïnat i només li quedaven els llibres i els somnis com a única fortuna, transmet un halo autèntic d'humilitat i de veritat.

Els monjos de Poblet vivim una mica del seu somni. I ho semblava un somni, tornar a fer reflorar la vida monàstica en un munt de ruïnes enyorades del passat. Potser tampoc no li hem fet prou justícia, i hem deixat que el seu record es vagi marfont en un racó ombrívol, entre els absis romànics de l'església abacial i la muralla del rei Pere el Cerimoniós. Segur que no se li ha fet prou justícia, i és bo que se'l recordi i que se l'estimi, proposant-ne l'itinerari vital a les generacions d'avui.

Déu, certament, es torna evangeli en tot el que és autènticament, apassionadament humà.

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Maria Rosa Farré i Escofet en la memòria

El dia de Nadal commemorarem els cent anys del naixement de Maria Rosa Farré i Escofet (1916-2001). És molt probable que aquest nom sigui desconegut per a les persones més joves, fins i tot també per a molts adults del nostre país. Fa quinze anys vaig publicar *Entre la fe i la cultura. Memòria i pensament de Maria Rosa Farré i Escofet* (Pagès Editors) en el qual recollia la seva fecunda biografia i les seves principals aportacions al conjunt de l'educació i de la cultura catalana.

La podem definir com una emprenedora civil molt abans que el concepte *emprenedoria* estigués de moda. Preocupada per la formació de la dona i per la seva projecció social i laboral, va fundar l'any 1950 el CICF (Centre d'Influència Catòlica Femenina) que, al cap d'uns anys, es va

convertir en la Fundació Institució Cultural del CIC, que és una de les institucions de referència en el món educatiu i que aplega diferents escoles de reconegut prestigi en el conjunt del país. Dona essencialment pràctica i activa, va apostar per la promoció de la dona i per la seva emancipació en el món cultural en un context que li atorgava una funció molt determinada. Aquesta obstinada dedicació li va merèixer el reconeixement de la Creu de sant Jordi l'any 1987 per part de la Generalitat.

Vaig tenir ocasió d'estudiar els seus diaris i vaig poder publicar-ne alguns fragments en el llibre suara esmentat. En la seva escriptura s'hi reflecteix una profunda fe, però a la vegada, un gran sentit de responsabilitat social i anhel de justícia.

Aquesta fe es va traduir, al llarg de la seva vida, en una col·laboració activa en diverses iniciatives socials a fi d'ajudar els grups més vulnerables de la societat. Inspirada en els aires renovadors del Concili Vaticà II, patia enormement per la presència de l'Església en el món i per articular un llenguatge cristià que fos significatiu i coherent amb l'Evangeli. Fruit d'aquesta preocupació, va inspirar l'associació Cristianisme i Segle XXI, que tenia i té com a missió pensar la presència i irradiació de la fe cristiana en el segle que estem vivint. Recordar-la és un deure de justícia i de gratitud. La seva obra persisteix i s'obre camí en el segle XXI amb l'ajuda i la col·laboració de moltes persones que, aleshores i ara, combreguem amb els seus ideals.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell de Cultura

Mirada al món

Immigrants i pessebre

Aquests dies molts fem el pessebre o estem pensant de fer-lo. La capsua guardada tot l'any amb les figures surt del seu racó i amb ella el Nen Jesús, la Mare de Déu, sant Josep, els Savis d'Orient, els camells, els patges, el caganer, els pastors, les ovelles, l'estel, el pont, el pou, els peixos...

Algunes persones ja no tenen la capsua guardada, prefereixen cada any fer-ne un de diferent i després llençar-lo o regalar-lo, al cap i a la fi ocupa un espai que és necessari per a altres coses. Sigui com sigui, per Nadal molts guarnim la casa. Però què significa això? Què té a veure amb les nostres vides el pessebre?, i per als que no el posen sencer i només posen la corona d'Advent, l'estel o el Nen Jesús, què significa igualment?

El pessebre és una pedagogia. Francesc d'Assís, que ens ha deixat tan bones herències per entendre més el Misteri de Jesús i de la vida, va fer un naixement vivent la Nit de Nadal del 1223 amb

un bou i una mula per així reviure el sentit de la feblesa del petit nadó. Sembla que a les Catacumbes, els primers cristians havien fet quelcom similar amb el mateix sentit. Francesc és un referent històric de la tradició dels pessebres amb la intenció d'apropar l'Evangeli a les persones. Després d'ell, en altres esglésies i comunitats van començar a fer representacions similars i es va anar propagant la tradició. Avui a les cases, als carrers, a les botigues els llums de colors, la música i el popular arbre de Nadal són un esdeveniment innegable. La humanitat any rere any, i així per segles, s'apropa i s'allunya de la consciència que som pobres. La nostra arribada al món és precària, les persones som febles i vulnerables en néixer i, durant dies i anys, ens cal una família i un lloc on pertànyer. El petit Jesús neix en una família humil que busca un lloc on ser acollida, no tenen casa, viuran l'exili, com tants avui ens ho recor-

den. La vida de vegades ens porta al límit, ens deixa al carrer. Hi ha tantes maneres d'estar al límit, a la perifèria! Jesús, Josep i Maria es tenen i es necessiten. La fredor de la nit a l'hivern es fa entranyable literalment, al pessebre amb l'alè d'altres. Podem fer moltes reflexions: que Jesús no va néixer el 25 de desembre, que el pessebre no surt a l'Evangeli, que el bou i la mula són la humanitat... i moltes més, totes són bones perquè reflexionar també ens fa més humans.

Nadal arribarà per a qui el vulgui celebrar. En alguns indrets farà fred, en d'altres calor i serà estiu, al cor de les persones és on pot esdevenir el Miracle d'entendre que Jesús em mira i espera de mi l'escalf per a la vida. Els seus ulls estan molt a prop, són humans, germans existents que parlen la meua llengua, o no, puc sortir a buscar-los, o puc solament mirar i descobrir qui està a prop, segurament necessito el seu escalf i ells el meu.

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau Armando de Ramón. Murtra Santa Maria dels Àngels (Xile)

Punt de vista

Una dona silenciada

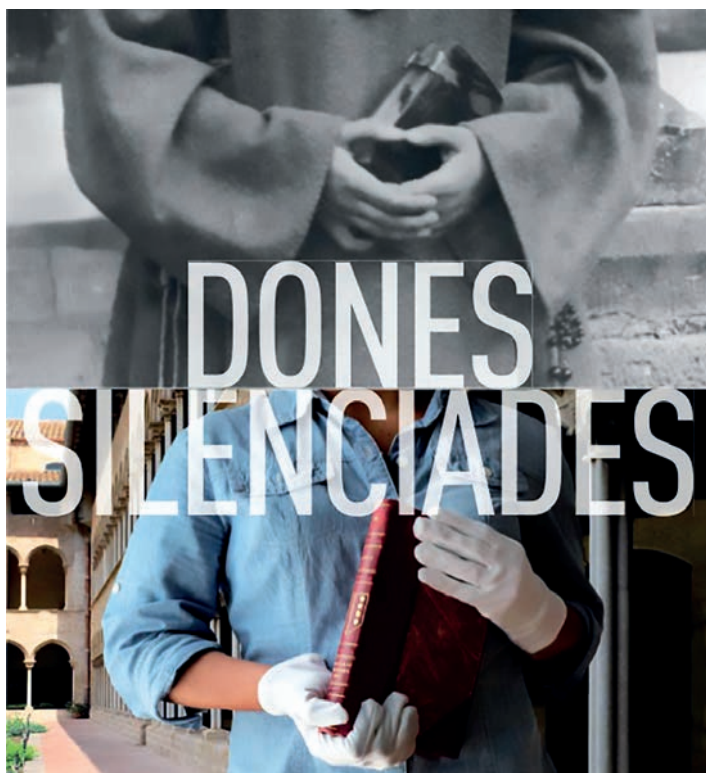
Carme Aixalà Fàbregas / M. Carme Bernal i Creus / Anna Castellano i Tresserra

La Mercè Anzizu, sor Eulària, nom que va prendre en professar com a religiosa clarissa del monestir de Santa Maria de Pedralbes, va ser una dona formada en l'ambient cultural de l'època en què va viure, *La Renaixença*. La formació i les vivències a l'entorn del nucli familiar van marcar la seva actitud davant la vida i la seva activitat intel·lectual.

Maria Mercè Anzizu Vila va néixer l'any 1868 en una Barcelona en ple creixement demogràfic i econòmic. Era filla d'una família benestant: el

seu pare, Ignasi Anzizu, era fill de banquer i nebot de Manuel Girona, mecenes del projecte de façana i cimbori de la catedral de Barcelona. La mare, Josefa Vila i Bacigalupi, era cosina del també mecenes Eusebi Güell.

Òrfena de ben petita, als 10 anys va quedar sota la tutela primer dels avis materns i després del seu oncle Joan Anzizu. Als 15 anys vivia sola a la casa familiar sota la custòdia d'un tutor legal, mossèn Macià Padró. La proximitat familiar amb l'oncle Eusebi Güell i els marquesos de Comillas li va permetre viure en primer pla l'ambient cultural del

darrer terç del XIX i li va facilitar la coneixença d'artistes i poetes com Jacint Verdaguer i l'activista Jaume Collell, entre altres. El canonge Collell arribaria a ser el seu mentor espiritual des d'aquells anys i fins la seva mort.

Aquest entorn familiar li va facilitar també viatjar per Europa, absorbint cultura, pensament crític i intensitat espiritual. La Mercè va escriure poesia patriòtica i mística de la mà de Jacint Verdaguer, temàtica que no va abandonar quan el 1890 va professar al monestir de Pedralbes. Arran d'un viatge a Itàlia visitant centres de culte, va prendre la fer-

ma decisió de deixar el «món material» en el qual s'havia format, la família i tot el patrimoni, per dedicar-se a una nova vida, una vida interior plena, espiritual, consagrada a Déu.

Dins el claustre de Pedralbes, l'activitat intel·lectual de sor Eulària no va parar de créixer i va continuar cultivant activament la seva vena poètica. Així mateix, en qualitat d'historiadora i gran coneixedora del patrimoni monumental, va desenvolupar una intensa tasca d'arxivera del monestir. Resultat

d'aquest treball és la monografia *Fulles Històriques de Santa Maria de Pedralbes* (1897). Va contribuir, molt especialment, a conscienciar sobre la protecció d'un patrimoni artístic que havia estat testimoni de la vida de la comunitat religiosa, promovent la restauració de l'església i de diverses dependències del monestir i la creació del primer museu del monestir. Sor Eulària va morir l'any 1916, als 48 anys, havent tingut una vida plena i deixant tot un llegat que parla de la magnitud de la seva persona i que ara, 100 anys després, hem volgut significar i donar a conèixer.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

El Nadal (2)

La renovació a la qual ens convida, amb el seu exemple i el seu llenguatge el papa Francesc, ens facilita a cadascun de nosaltres intentar trobar nous camins de vivència, noves maneres d'actuar i nous llenguatges d'expressió. No hi ha cap inconvenient perquè continuem acceptant els condicionaments socials que ens envolten: dinars d'empreses, reunions familiars (malgrat que la presència d'alguns comensals, sovint, ja no sabem quina mena de família formen), correspondre als regals rebuts amb altres regals, obsequiar generosament a qui no ens ha pogut oferir res, perquè els manca de tot, etc. Caldrà que ens abstinguem, això sí, de despeses excessives, i que ens protegem prudentment d'excessos en les begudes, etc.

El primer que hem de tenir present és que els cristians no celebrem una data, concretament el 25 de desembre, que molts ens volen recordar insistentment que correspon gairebé exactament al solstici d'hivern. Venerem i exaltem un fet. I també hem de tenir present que el prodigi no està en el naixement d'un Infant, el miracle rau en qui, de Qui i com va ser engendrat. Un cop generat aquest esdeveniment meravellós, continua el curs natural en el si de Santa Maria, per néixer en el moment oportú, i que el misteri es fes notori primer a uns pocs, després, a molts, fins que la Bona Notícia ens ha arribat a nosaltres, i nosaltres, conseqüentment, l'hem de transmetre. El Nadal, perquè ho sigui amb autenticitat, ha de ser dinàmicament comunicat sense parar mai. Aclarir tot això ens permet continuar, si els compromisos socials ens ho exigeixen, amb les pràctiques i els compromisos socials que ens envolten, i controlar les despeses supèrflues i injustes, la manca de delicadesa i d'elegància de certs costums, etc. Hem de ser molt conscients que, si sovint sentim a dir que el Nadal és una festa familiar i un ja no sap en què consisteix, no cal voler aclarir-ho. Això sí, no hem d'oblidar que a les nostres latituds és temps de neu, i no ens ha de desesperar que molta gent vagi a esquiar i a gaudir de les vacances hivernals. Un pot, si cal i sense escrúpols, anar-hi, sabent que el que contemplem i adorem és una altra cosa no immobilitzada en el temps. En el Catecisme de l'Església catòlica, la paraula *Nadal* ni tan sols apareix a l'índex analític. No obstant això, un busca, llegeix i descobreix la importància que dona a l'Encarnació. I en aquest fet en vull aturar un moment. Es diu que el naixement d'un infant sempre alegre. Tagore ho expressava dient que cada infant que neix és senyal que Déu continua estimant el món. No seré jo qui ho negui, ara bé, vull recordar una vivència silenciosa que omple de felicitat un matrimoni que viu el seu estat i projecte de vida en comú amb il·lusió, que l'arrencada parteix d'un moment anterior.

Més d'una vegada, alguna amiga o amic meu casat ha triat l'ocasió que li permet parlar amb mi a soles per dir-me, amb veu baixa, en to propi de les confidències íntimes i també expressió d'amor sincer: «Esperem un fill, però només ho sabeu els pares i tu.» (Continuaré.)

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Paraula

La paraula humana és un dels dons més grans del Senyor en crear-nos. La paraula prové del nostre cor i ens permet adreçar-nos a Déu i als altres. Tota paraula humana és, per a bé o per a mal, manifestació del que batega en el nostre cor.

La força de les paraules és molt gran. Se sol dir quelcom que em sembla una gran mentida: «Les paraules se les emporta el vent.» Crec que no és cert. Les paraules mai no trontollen, sempre resten, sempre produeixen efectes bons o dolents.

Les paraules animen o desanimen, aprenen o allunyen, lloen o

critiquen, són ben dites o grolles, tenen prosa o poesia... S'ha d'anar amb compte en l'ús de les paraules; són com un terreny on poden néixer roselles o bardisses...

Ramon Llull va escriure: «Tot quant hom pot sentir amb els cinc sentys corporals, tot és meravella; mes car hom les coses sovint sent corporalment, per això no se'n meravella. Això mateix esdevé de totes les coses espirituals que hom pot membrar o entendre.»

Joan Maragall, a l'*Elogi de la paraula*, diu: «Doncs, jo crec que la paraula és la cosa més meravellosa d'aquest món perquè en ella s'abracen i es confonen tota la

meravella corporal i tota la meravella espiritual de la Naturalesa.»

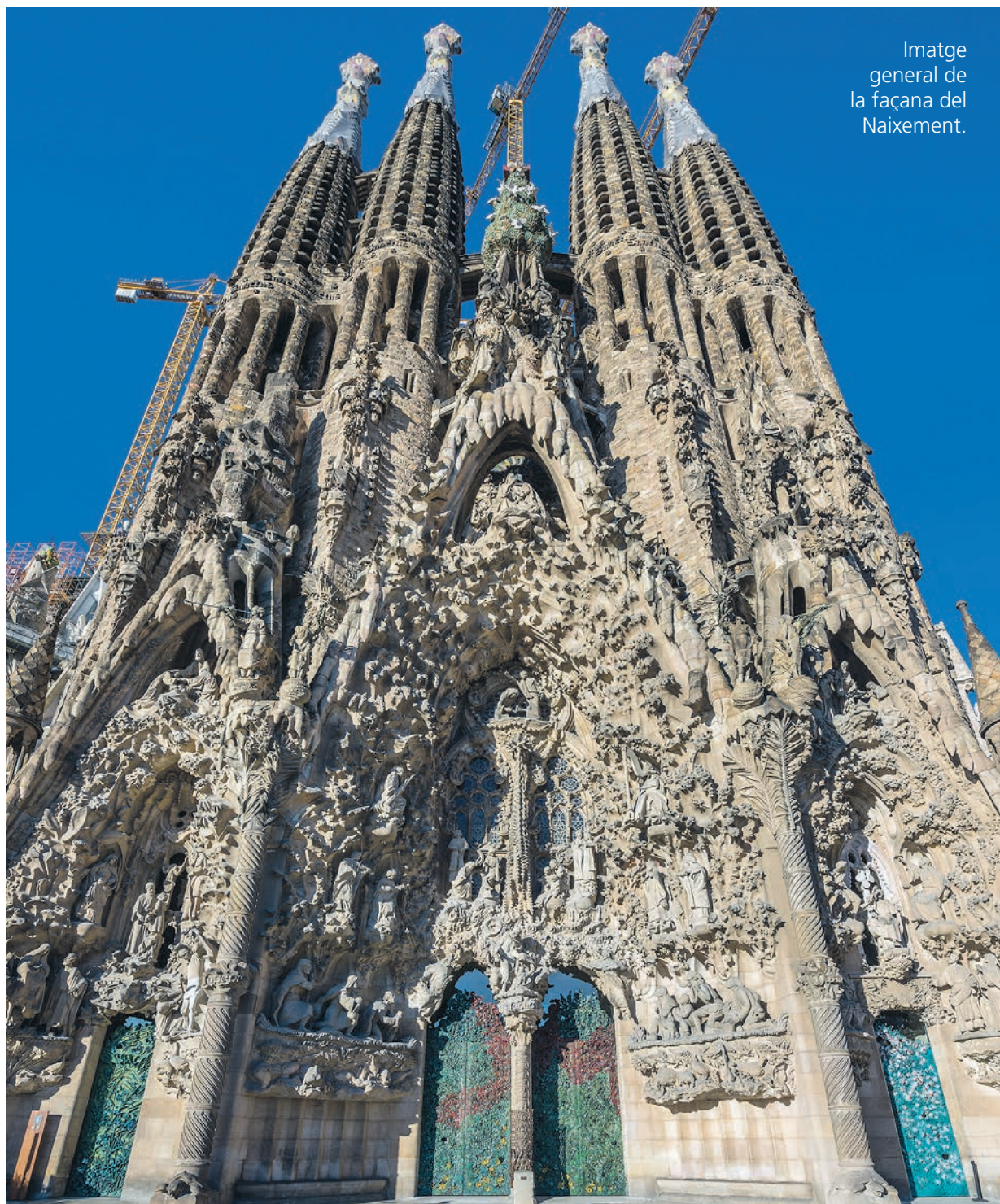
Goso recomanar que llegiu en el llibre *El càntic nou*, un preciós llibre de poesies, la majoria de les quals s'inspiren en el Salteri, el poema escrit pel canonge Cardó, titulat «Salm de les coses petites». Una preciosa lectura adient pel Nadal.

A la paraula humana s'hi ha d'anteposar la Paraula Divina, la que sempre és un Amén, la que és la veritat, la que va néixer al portal de Betlem i que ens va empeltar a ella en la Creu. La Paraula de Déu que il·lumina els nostres passos.

MEDITACIÓ BÍBLICA SOBRE LA FAÇANA DEL NAIXEMENT DE LA SAGRADA FAMÍLIA (1)

I la Paraula s'ha fet pedra

En el marc de la Setmana de la Bíblia i del Diumenge de la Paraula, el dijous 24 de novembre, la basílica de la Sagrada Família va acollir la meditació bíblica sobre la façana del Naixement de la Sagrada Família, a càrrec d'Armand Puig i Tàrrach, biblista i rector de l'Ateneu Sant Pacià, amb l'acompanyament a l'orgue de Juan de la Rubia. Al llarg de tres setmanes us l'oferim de forma íntegra.

Imatge general de la façana del Naixement.

Armand Puig i Tàrrach
Rector de l'Ateneu Sant Pacià
Fotos: Pep Daudé / basílica de la Sagrada Família

A la façana del Naixement «els pagesos hi troben les gallines i els galls; els científics, els signes del zodíac; els teòlegs, la genealogia de Jesús». Aquestes paraules d'Antoni Gaudí, recollides pel seu deixeble Ignasi Puig-Boada, orienten la meditació: què trobarem nosaltres en aquesta façana? Quin motiu, quin element ens colpirà i ens portarà a les portes del misteri? Som aquí per contemplar tot mirant i escoltant, tot admirant amb una mirada interior l'encarnació de Jesús, el Crist, tal com l'expressa Gaudí, el teòleg de la pedra. Gaudí és l'arquitecte que plasma el misteri del Déu fet home amb la fe senzilla i profunda del poble que creu que Jesús és el Salvador del món.

A les dues puntes superiors de la llinda del portal central, dedicat a la caritat, hi ha dos àngels que semblen sortits de dins la pedra i mostren

senyals didascàlies: *Jesus est natus*, a l'esquerra, i, a la dreta, *Venite, adoremus*, «Jesús ha nascut. Veniu, adorem-lo». Aquests paraules s'adrecen als pastors i als reis que s'agenollen davant Jesús, que contemplen el seu naixement amb els ulls fits en l'infant que Maria sosté amb delicadesa. Però aquestes paraules s'adrecen també a nosaltres, que som convidats a travessar el portal de la caritat, guiats pel verset de la nadala: «Enmig de fred i neu, el foc d'amor d'un Déu els cors desglança.» Sí, tan sols l'amor pot canviar la història humana, la història de cada home i de cada dona que ha travessat muntanyes i valls, deserts i fondalades, a la recerca de l'escalf d'un misteri d'amor infinit. Heus-lo ací l'Infant, bressolat per la tendresa d'una Mare-Verge i per l'esclat joiós de tota la creació!

La façana del Naixement posseeix la força d'una natura gairebé en erupció i l'audàcia d'una forma quasi excessiva. Gaudí afirmava que expressa «la il·lusió i el goig de la vida». Tot en ella és líric i radiant. Tot té dins d'ella vida i batec. La pedra es mou. Les formes de plantes, d'animals, de minerals s'encavalquen. La

plàstica, inspirada en la natura, es desborda amb un gran clam d'exultança: penyals i caramells de neu i de glaç, matolls i arbres, estrelles i cel·listia, ocells i aviram, roses i palmes, flors i herbei, conformen una natura que esclata de goig. Tot sembla tenir ànima. No hi ha buits. I, alhora, la façana del Naixement és harmònica i amable, no és feridora sinó colpidora. Hi ha recollida l'emoció d'una nit i el fimbreg dels cors que la viuen, l'astorament d'un món que reconeix el seu Creador en aquell infant que tremola. Neix el Déu infinit i la creació entera s'estremeix. Gaudí no ha escollit formes suaus per expressar

l'entrada al món del qui és la Paraula. Seguint la petja de Francesc, ha preferit la festa i el giravolt, la música dels cors angèlics i l'alegria sense atur de les cançons i corrandes populars. Si algú vol comprendre el Nadal català, si vol entendre el misteri que l'Església celebra, que miri la façana del Naixement.

L'encarnació del Fill de Déu suscita una mirada que recorre la història espiritual de la humanitat, filla de la promesa antiga, que en Jesús arribarà al seu compliment. El punt d'arrencada es troba en el llibre del Gènesi, en el relat que narra la caiguda de tot ésser humà quan es deixa endur per l'engany del mal disfressat de bé. Déu parla a la serp, l'animal que només sap arrossegar-se. Li diu: «Posaré enemistat en tu i la dona, entre el teu llinatge i el seu» (3,15). La història humana es dibuixa, doncs, com una lluita entre una força obscura de mal i una força esclatant de bé que és l'Evangelí. En cadascú de nosaltres, hi ha una part que pretén decidir què és el bé i què és el mal, i una altra part que escolta la veu de Déu, font de tot bé. La poma que la serp porta a la boca i que ofereix a

Si algú vol comprendre el Nadal català, si vol entendre el misteri que l'Església celebra, que miri la façana del Naixement

l'ésser humà és la imatge del primer dels pecats: l'exaltació d'un mateix, la vana autoreferencialitat.

La promesa antiga anunciava que la serp quedaria sota els peus del llinatge de la dona. Des del primer moment, doncs, i gràcies als mèrits de Jesús, el Sant de Déu, la seva mare Maria serà immaculada, no coneixerà el pecat. En ella tot serà do lluiement acollit, sense esmenes ni reticències al pla del Pare: ho indiquen el cap de Maria adreçant-se a Aquell que és font de tota gràcia, i les mans plegades sobre el pit com a signe del seu Sí. La resposta de la Tota Pura al disseny diví és essencial: «Que es compleixi en mi la teva paraula» (Lluc 1,38). No hi ha vacil·lació ni clivella en la fe de Maria, la dona dòcil no als homes sinó a l'Esperit. Com diu l'antífona que es pronuncia en acabar les cinc denes de cada part de Rosari, Maria és filla de Déu Pare, mare de Déu Fill i esposa de Déu Esperit Sant. Els tres rosaris de la façana del Naixement evoquen la pregària dels senzills i nets de cor, que saluden la Mare de Déu i a través d'ella veneren el seu Fill, Jesús, el Senyor.

La serp antiga pronuncia amb astúcia el «sereu com déus» i deixa l'home sense l'amistat de l'Amat, aquell Déu que l'ha creat per amor. La serp deixa sol l'home davant el seu propi destí. La partida es juga entre l'afirmació del propi jo, que porta a la mort —i no a la vida, com pretén fer creure la serp—, i la negació del propi jo, que porta de fet a la vida. La partida es juga entre el mal, incorporat per la serp, i el bé, que Jesús incorpora. Diu Jesús: «Si algú vol venir a mi, que es negui a ell mateix» (Marc 8,34). Venç el mal —del qual és símbol la serp— el qui no viu pensant en ell mateix sinó el qui perd la vida guanyant-la, és a dir, el qui la posa a disposició dels altres. Per això diu encara Jesús: «Qui vulgui salvar la seva vida, la perdrà, però el qui la perdi per mi i per l'evangeli,

Nom-inscripció de Jesús a la columna de la genealogia.

la salvarà» (Marc 8,35). Aquesta és la paradoxa del cristianisme: sostinguts per l'auxili diví, vencem el mal amb el bé i aleshores la temptació de la serp es torna inútil i inservible. Cal,

**Gabriel porta un
anunci revolucionari,
i Maria adopta una
actitud no de
submissió sinó de
lliure resposta**

però, que aparegui en la història el llinatge de la dona, el fill de la dona, el fill de Maria, aquell que portarà el nom de Jesús, ja que «ell salvarà dels pecats el seu poble» (Mateu 1,21).

L'últim esglaó de la genealogia de Jesús són Maria i Josep. Amb ells arriba el fill de David, Messies d'Israel i Senyor del cel i de la terra. Des d'Adam, passant per Abraham i David, Jesús és el fruit darrer d'una història conduïda per Déu. La relació de noms de patriarques i reis es troben inscrits en una cinta en espiral de la columna que ocupa el lloc del mainell de les catedrals gòtiques. En aquesta llista de noms s'hi barregen santetat i pecat, virtut i foscor, i és

que el disseny de Déu passa per la misericòrdia. Els seus camins discorren a través de les febleses humanes, les quals formen part d'una salvació que es va obrint pas en la història, pacientment i amb pas ferm. L'Antic Testament és la ruta de les aliances d'Israel, moments sense parió d'una promesa que no pot ser esborrada ni menystinguda. La columna amb palmes, enriquida amb dàtils i roses —síntesi del Nadal d'Orient i Occident—, culmina amb una palma esplendent que s'obre cap una catifa damunt la qual hi ha el nom de Jesús. Ell és la plenitud del disseny de Déu, el pastor d'Israel, l'esperat de les nacions.

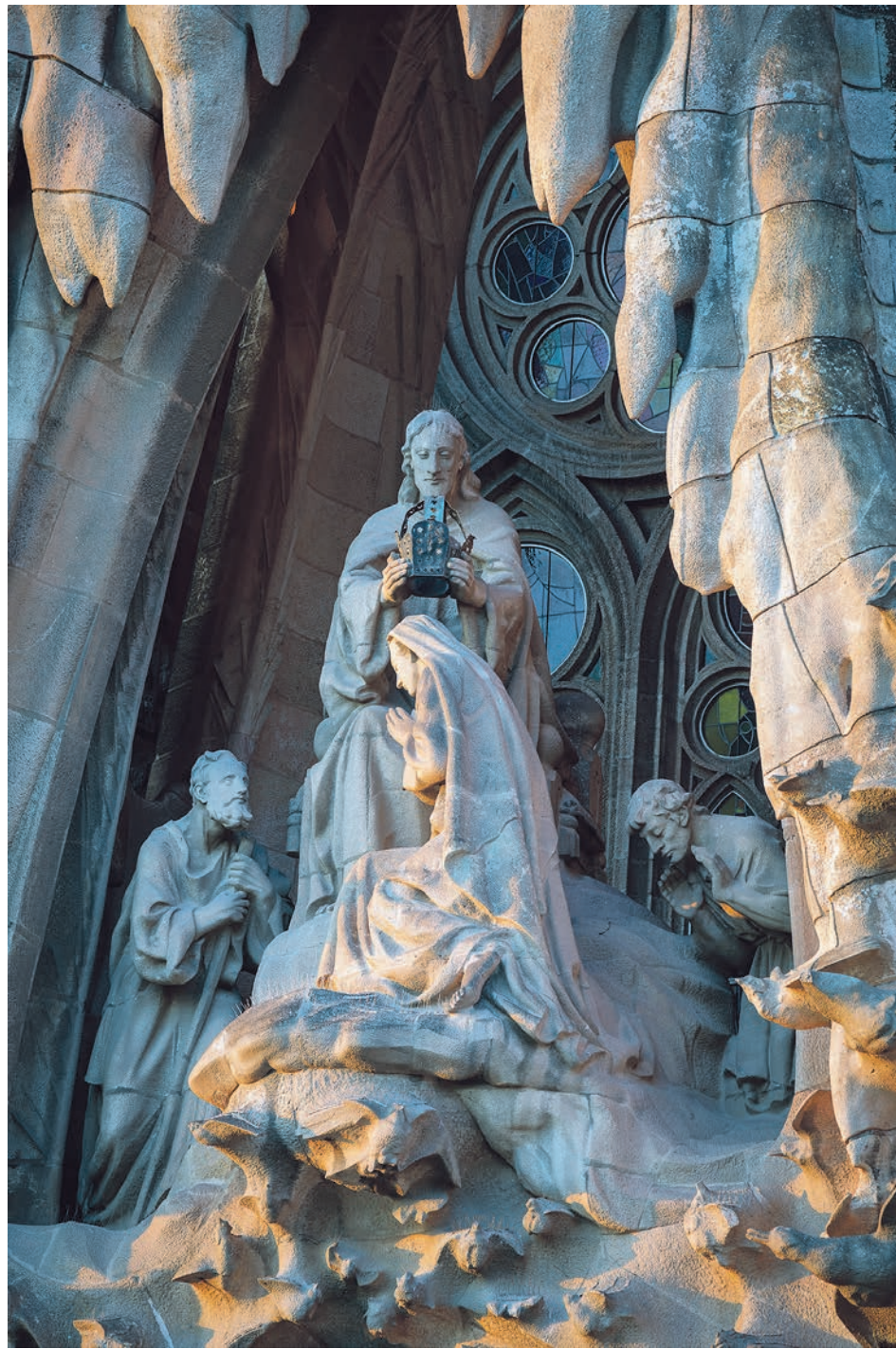

L'anunciació de l'àngel Gabriel a Maria.

El pòrtic central de la façana del Naixement és, com tot en la Sagrada Família, pura verticalitat. L'eix central arrenca de la base, d'Eva, la dona que va menjar la poma juntament amb Adam, el seu marit, i puja fins a trobar la nova Eva, Maria, la mare de Jesús, nou Adam. Com remarquen els Pares de l'Església, Eva es torna Ave: «Ave, Maria» és la salutació que l'arcàngel Gabriel adreça a la noia de Natzaret, cridada a ser la mare del Creador. Jesús i Maria són les dues figures d'un eix que va pujant, des de la columna de la genealogia de Jesús i el seu naixement de Maria Verge, fins a l'anunciació de la concepció de Jesús que l'àngel comunica a Maria i, finalment, la coronació de la Mare de Déu de mans del seu Fill. El diàleg entre la Mare i el Fill es descabdella, doncs, en tres moments: anant de baix cap a dalt, el naixement de Jesús, l'anunciació a Maria i la seva coronació.

L'inici de la salvació té lloc a la casa de Natzaret on viu Maria. El cel i la terra es troben i s'entrecruen. Gabriel porta un anunci revolucionari, i Maria adopta una actitud no de submissió sinó de lliure resposta, passada en la disponibilitat. Els gestos exteriors dels personatges s'adiuen amb els moviments espirituals i interiors. Gabriel és un àngel sense ales, un missatger humanat que s'atansa a Maria des de l'insondable misteri de Déu: *Ave, Maria, gratia plena, Dominus tecum*, «Déu te guard, Maria, plena de gràcia, el Senyor és amb tu» (Lluc 1,28). Però en la façana del Naixement el pes de l'escena no recau en el missatge de l'àngel sinó en la concepció de Jesús, en el misteri de l'encarnació. El braç estès de Gabriel mimetitzava l'acció de l'Esperit sobre Maria i la concepció de Jesús per la força de la Paraula: «L'Esperit Sant vindrà sobre teu i el poder de l'Altíssim et cobrirà amb la seva ombra» (Lluc 1,35). La posició de Maria, agenollada i amb el cos inclinat cap

Escena de la coronació de Maria a càrrec de Jesús.

Hi ha representada la volta celeste, amb els signes del zodíac situats en la posició que les constel·lacions ocupen al cel el 25 de desembre

Volta celeste amb els signes del zodíac.

endavant, representa la humilitat i la petitesa de la «serventa del Senyor» (Lluc 1,38). Maria és la dona pobre i perifèrica, que entén el seu lloc en la història com la qui és enaltida per Déu —això significa la paraula «Maria». Ella és la dona creient que es refia totalment del Senyor. Maria acull dintre seu el Verb de Déu, i el Creador passa a ser criatura, petita llavor en el si de la Mare Verge. Es troben aquí els dos *fiat* de la història del món: el *Fiat lux* («que es faci la llum») de l'inici de la creació i el *Fiat mihi secundum verbum tuum* («que es compleixi en mi la teva paraula») de la recreació de l'univers. Jesús és «la llum veritable, el qui ve al món i il·lumina tots els homes» (Joan 1,9). Feliç aquell que conegui aquesta llum, que trenca tota tenebra i dissipa tota tristor!

Entre les escenes marianes de l'anunciació i de la coronació hi ha representada la volta celeste, amb els signes del zodíac situats en la posició que les constel·lacions ocupen al cel el 25 de desembre. Jesús és Senyor del cosmos i de la història, i per això

la seva encarnació té un abast còsmic. Com diu l'apòstol Pau, «l'univers creat espera amb impaciència que la glòria dels fills de Déu es reveli plenament» (Romans 8,19). Ara bé, com diuen els Pares de l'Església, l'home és la glòria de Déu, i, per damunt de tot, el qui posseeix plenament aquesta glòria és Jesucrist, «el més bell dels fills dels homes» (Salm 45,3), «el Fill únic del Pare, ple de gràcia i de veritat» (Joan 1,14). El cosmos i la humanitat anhelan la salvació, la pau que Déu dóna als qui el cerquen, l'alliberament de totes les formes de mal que condicionen l'existència dels éssers creats. El cosmos és testimoni de la meravella que ha esquinçat el vel de foscor que cobria la terra i ha fet desaparèixer «el sudari que amortalla les nacions» (Isaïes 25,7). Amb l'encarnació del Fill de Déu el cosmos sencer esguarda radiant la fi de la seva condició de corrupció i albira un futur de rescat i plenitud.

Aquest futur queda anticipat per l'escena de la coronació de Maria, que és l'entronització de la nova Eva en el Regne del seu Fill. Gaudí ha unit el primer i l'últim dels quinze misteris del rosari. La glòria de Jesús és la glòria de Maria. Ella és, per damunt de tot, la *Theotokos*, la Mare de Déu, tal com va proclamar-la el Concili d'Efes. Per això el Dia de Cap d'any se celebra la solemnitat de la Mare de Déu, en plenes festes de Nadal, la festa dedicada a la pau arreu de la terra. En la façana del Naixement, l'escena de la coronació se situa dins una gran llanterna cònica que coincideix amb el gran finestral del creuer del transsepte. L'espai interior és ple de pilars amb palmes, angelets i garlandes de flors. En l'escena de la coronació Jesús seu sobre el seu tron de Rei i Senyor, mentre que Maria rep la corona amb la mateixa actitud i posició que ha rebut la visita de l'arcàngel Gabriel. Allí Maria s'inclinava vers el missatger diví en senyal d'acceptació d'un destí, dolç i amarg, suau i punyent, fins al punt que el vell Simeó parlà a Maria dient-li: «a tu mateixa una espasa et traspasarà l'ànima» (Lluc 2,35). Aquí, el cos de Maria també s'inclina tot pregant amb les mans juntes mentre rep la corona de dolça Regina. Maria és reina perquè és la mare del Rei dels cels i terra, i la seva reialesa porta aparellada la intercessió. Un misteri medieval català del segle XIV, el Misteri de la Selva, glossa així l'actitud de Maria coronada: «Mon Fill son Pare pregarà, e ell los meus prechs oirà.» La Mare de Déu és la gran intercessora dels fills i filles que la invoquen: ella porta al seu Fill les necessitats dels homes, i el Fill les porta al Pare, el qual escolta les súpriques de Maria, i li concedeix allò que demana. El cor de Déu no resta insensible a les pregàries que Maria li adreça a través del seu Fill. La seva maternitat és humil i concreta, personal i arrelada en la seva condició de serventa del Senyor. La seva coronació no és un triomf —com el d'una deessa de l'Olimp—, sinó la glòria que arrenca de la seva fidelitat a la paraula del Pare. Josep, l'espòs de Maria, amb el bastó a la mà, i un desconegut personatge (potser Joan, el deixeble estimat que, per indicació de Jesús, havia pres Maria a casa seva) testimonien l'escena contemplant-la i adorant el misteri.

Pelegrinatges 17

PELEGRINATGE A GUATEMALA amb motiu de l'ordenació episcopal de JOSEP PARRA

Del 16 al 24 de gener del 2017

Ens hi acompanyarà Mn. Jaume Aymar,
director de Catalunya Cristiana

Viatjarem per aquest país encisador a través de
volcans, llacs, el seu sincretisme religiós i un ric
patrimoni arqueològic.

Termini d'inscripcions fins al 31 de desembre

Tel. 93 409 27 70

Informació: Mercè Papiol

LLOCS SANTS DE JORDÀNIA

Pelegrinatge diocesà presidit per
Mons. Francesc Pardo, bisbe de Girona

Del 16 al 23 de febrer

Roma Audiència + Assís

Del 14 al 17 de març

www.clubmes.cat

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

ÍNDIA DEL SUD Del 7 al 18 de març

Exotisme, diversitat, natura,
cristianisme i molt més

PELEGRINATGE A FÀTIMA

Celebració del
Centenari de
les aparicions
de Nostra
Senyora de
Fàtima

Del 31 de març al 2 d'abril

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Cultura i evangeli

Quan participo en diàlegs i debats sobre temes teològics, sovint em sorgeixen plantejaments que no aconsegueixo obviar: l'òptica evangèlica de la cultura i l'òptica cultural de l'evangeli. Quines relacions s'estableixen entre cultura i evangeli? Reflexionar sobre aquestes realitats és clau per a la vida cristiana.

Primer, l'òptica evangèlica de la cultura. Quan la llum de l'evangeli es projecta sobre una cultura, ha d'acceptar tots els seus ingredients i propostes? Si una cultura considera normal l'esclavitud, l'evangeli ha de callar davant d'ella? Hi ha d'intervenir? Com? Des de quina interpretació teològica de l'evangeli en pot justificar la crítica? A la vegada, l'evangeli està escrit des d'una cultura, amb una llengua, des d'una visió del món particular. Com detectar clarament els valors vinculats a la persona de Jesús i distingir-los de formulacions culturals concretes? Existeix també una tasca inevitable: la inculturació, com a traducció a una cultura determinada dels valors profunds de l'evangeli. Si no es realitza amb respecte i sensibilitat, es podria convertir en imposició d'una cultura sobre l'altra. En aquest cas, si es produís un rebuig podria obeir a motius diferents: no acceptar els valors de l'evangeli o no acceptar la cultura de transmissió. No és el mateix. Les visions d'algunes cultures sobre la vida humana, l'economia, l'ecologia, el poder polític... no sempre són compatibles amb l'evangeli. Més encara, en alguns casos entren en una contradicció flagrant. Els pobres i els marginats en pateixen les conseqüències. Proclamar la bona notícia implica, de vegades, optar per la denúncia.

Segon, l'òptica cultural de l'evangeli. La deformació en aquest cas pot venir per haver silenciats valors de l'evangeli que no es corresponen amb la cultura. És a dir, la cultura llegeix i interpreta l'evangeli segons els seus mateixos paràmetres. Quan es troba en el punt cec, li impedeix anar més enllà dels límits i condicionants de la seva cultura. Una cultura patriarcal pot enfosquir la visió evangèlica sobre la dona. Una cultura d'exaltació de l'economia pot resultar incapaç d'entendre la dimensió de la pobresa evangèlica i del sentit profund de les benaurances. Una cultura que busca la preponderància política es pot obstinar en un exercici del poder que

s'allunya de la proposta del servei, com a expressió evangèlica, i de la fraternitat humana. Les servituds històriques condicionen, sovint, la visió de la realitat. De quina manera dues

Plantejaments que no aconsegueixo obviar: l'òptica evangèlica de la cultura i l'òptica cultural de l'evangeli

cultures o més, des d'òptiques diferents, poden arribar al mateix objectiu: l'autèntica comprensió de l'evangeli? No hem d'oblidar l'ajuda inestimable del magisteri i la tradició. Sempre es dibuixen nous interrogants, perquè aquesta tasca de discerniment requereix gran lucidesa i una feina prolongada. Desprendre's de prejudicis és un primer pas. Estar oberts a la veritat resulta una exigència ètica indefugible.

El debat continua en peu i la reflexió mereix esforços notables.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

La cel·la, Porta Santa de la Misericòrdia

Els que coneixeu el meu amor per les presons i tot el que rebo al costat dels presos, podeu imaginar l'alegria que m'ha donat aquesta nova intuïció del Papa en l'Any Sant de la Misericòrdia, amb una simbologia que mai ningú no havia imaginat: convertir la porta de la cel·la d'una presó, tancada amb claus de seguretat, en una porta santa, com ho és la secular porta del Vaticà. L'argument del Sant Pare mostra el coneixement

No caiguem en la temptació de pensar que no podem ser perdonats

de l'ànima humana: «També la porta de la cel·la d'una presó es pot convertir en una Porta Santa... I és que la misericòrdia de Déu, capaç de convertir els cors, és capaç també de convertir les reixes en una experiència de llibertat.»

Us asseguro que ho he experimentat moltes vegades en les meves visites a la presó. I jo no m'encarrego de cap «pastoral» directa ni faig ara referència a la missa del diumenge que són moments forts d'experimentar aquesta recerca de Déu d'alguns presos. Són les meves converses setmanals les que m'han donat l'oportunitat de veure aquesta acció de Déu, sovint no gaire lligada a una litúrgia, pastoral o, fins i tot, referència concreta a una religió. Es tracta de quelcom més senzill i pregon que es dona entre Déu i el cor de l'home. Potser més semblant a la conversa que Jesús va tenir amb la samaritana —poc coneixedora del culte— però amb un sentiment interior que va ressorgir amb les paraules de Jesús.

Tinc en ment el record d'alguns d'aquests moments. Aquesta experiència de «llibertat interior», de la qual ens parla el papa Francesc és la que em va manifestar un dels meus amics —amb una formació nul·la en qualsevol religió— quan em deia que, des que parla amb Déu, se sent molt feliç i «ja només el seu cos està empresonat, perquè la seva ànima és lliure». O l'altre amic, cristià evangèlic, que cada setmana portava en una llibreta alguns passatges de la Bíblia per comentar-los amb mi i em deixava bocabadada amb les seves experiències de Déu en la intimitat de la seva cel·la.

No he tingut la sort de conèixer algun dels mil pelegrins d'arreu del món que van abandonar la presó momentàniament per participar en el Jubileu dels reclusos, però no m'és difícil imaginar l'emoció que van sentir no només per gaudir d'uns dies de llibertat, sinó en sentir paraules tan encoratjadores com aquelles amb les quals el Sant Pare va començar el seu discurs: «Estimats reclusos, que avui, davant del Senyor, s'encengui la vostra esperança... que cap de vosaltres no es tanqui en el seu passat... no caiguen en la temptació de pensar que no podem ser perdonats.» Aquesta setmana m'ha costat una mica menys travessar la gran quantitat de reixes que se m'obren de passadís en passadís per arribar als mòduls.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Josep Carme Aixalà, M. Alimbau, Pilarín Bayés, M. Carme Bernal, Oriol Casals, Anna Castellano, Francesc X. Català, Agustí Codinach, Pere Fàbregues, Joan Guiteras, Tere Iribarne, Elisabet Juanola, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Josan Montull, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Armand Puig, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Lluís Solà, Sebastià Taltavull, Francesc

Torrallba, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

EL VALOR DE LA FRAGILITAT

La fragilitat és innata a l'ésser humà. Estem cridats a ser comunitat perquè res del que és humà no ens és indiferent. Tots som responsables de tots.

Caritas acull i acompanya les persones més fràgils.

COL·LABORA

CÀRITAS DIOCESANA DE BARCELONA

93 112 70 10 | ES12 2100 0965 5102 0001 0269 | www.caritasbcn.org

CÀRITAS DIOCESANA DE SANT FELIU

93 652 57 70 | ES65 2100 5000 5802 0004 2738 | www.caritassantfeliu.cat

CÀRITAS DIOCESANA DE TERRASSA

ES98 2100 5000 5802 0007 8034 | www.caritasdiocesanaterrassa.cat

Carta dominical

Veniu i adoreu-lo

Aquest quart diumenge d'Advent, voldria explicar-vos un breu relat. Diu així. Un home molt ric tenia una gran passió per l'art. Tenia de tot a la seva col·lecció, des de Picasso fins a Rafael. Sovint s'asseia a admirar les seves obres d'art. Un dia, el seu fill va marxar a la guerra. Va morir a la batalla mentre rescatava un altre soldat.

Per al pare va ser un cop molt dur. Dies més tard, la vigília de Nadal, algú va trucar a la seva porta. Era un jove amb un paquet que li va dir: «Senyor, vostè no em coneix; sóc el soldat per qui el seu fill va donar la vida. En va salvar molts d'altres. El dia que va morir em portava a un lloc segur quan una bala li va travessar el cor. Sovint em parlava de vostè i del seu amor a la pintura.»

El jove li va entregar el paquet: «Sé que no val gaire, no sóc un gran artista, però al seu fill li agradaria que fos per a vostè.» El pare va obrir el paquet. Era el retrat del seu fill. Va contemplar el quadre amb emoció i es va meravellar quan va veure com el soldat havia sabut plasmar la personalitat del seu fill a la pintura, sobretot l'expressió dels ulls. Els seus se li van omplir de llàgrimes. Va agrair al jove la seva oferta i va voler pagar el quadre. «Oh no, senyor, mai podria pagar el que va fer el seu fill per mi! És un regal.» El pare va

penjar el retrat sobre la lleixa de la xemeneia.

Quan l'home va morir, es va anunciar la subhasta de totes les pintures que col·leccionava. Molta gent adinerada va assistir-hi desitjant posseir alguna de les famoses obres de la seva col·lecció. També hi havia el retrat del fill.

El subhastador va colpejar amb la maça per iniciar la subhasta. «Començarem amb el retrat del fill. Què s'ofereix per aquest retrat?» Es va fer el silenci. Una veu des del fons de la sala va cridar: «Tant se val! No hem vingut per això! Volem els Van Goghs, els Rembrandts. Passem a les ofertes de veritat!»

El subhastador va continuar amb la subhasta: «El fill! Qui s'emporta el fill?» Es va sentir una veu tremolosa que venia del fons de la sala: «Dono deu dòlars per la pintura!» Era el vell jardiner de la casa. Era pobre i no podia oferir més.

«Tenim deu dòlars. Quin n'ofereix més?» La multitud començava a enfadar-se. No volien el quadre del fill. El subhastador va colpejar finalment amb la maça: «Va a la una, va a les dues, venuda per 10 dòlars!» «Comencem per la col·lecció!», va cridar un d'ells. «Sí, que portin les obres de valor», va dir un altre. El subhastador va deixar la maça i va dir: «Senyores i senyors, la subhasta s'ha acabat.» «I els quadres?»

van dir els presents. «Ho sento», va contestar, «el testament incloïa un secret que solament ara puc revelar: només la pintura del fill havia de ser subhastada. Qui la comprés heretaria totes les possessions del difunt, incloses la mansió i la famosa pinacoteca. Per tant, qui va estimar el fill s'ho queda tot».

Aquesta bonica història ens recorda que celebrem per Nadal: el naixement del Fill de Déu a Betlem. Sí, s'ha fet un de nosaltres. Acollim-lo. Donem-li cabuda a la nostra llar, a la nostra família, en el més íntim del nostre cor.

Els pastors de Betlem, el primer Nadal, van sentir la crida de Déu a adorar-lo i van anar-hi ràpidament, i van trobar Maria i Josep, i el nen al pessebre. Li van oferir el que tenien i el que eren, li van oferir les seves mateixes persones, i el van anunciar a tots els qui el van voler escoltar: «En veure-ho, van contar el que els havien anunciat d'aquell infant. Tothom qui ho sentia quedava meravellat del que explicaven els pastors.» (Lc 2, 17-18). Però no ho oblidem: només parla de Jesús d'una manera convincent qui és capaç d'adorar-lo.

Benvolguts germans, que l'Emmanuel, el Déu-amb-nosaltres, us concedeixi la seva pau, la seva força, la seva joia, el seu Esperit. Amb el meu afecte i benedicció.

Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Alegria i solidaritat per Nadal

L'any 1843 Charles Dickens va visitar la seva germana a Manchester i va aprofitar aquests dies per trobar-se amb representants d'organitzacions de caritat que ajudaven les classes més desposseïdes en aquesta ciutat industrial. Com a periodista que era, a més d'escriptor, pensava publicar un reportatge de denúncia de l'extrema pobresa que hi ha a les ciutats i l'explotació dels nens al mercat laboral. Però un amic el va convèncer perquè escrivís una peça literària, en comptes d'un article, i en una setmana es va inventar el *Conte de Nadal*.

L'èxit va ser rotund. Va immortalitzar el Sr. Scrooge, un ànciu avar que avorria el Nadal i l'alegria de carregar que es vivia en aquestes dates. Era un home que va rebre la visita dels fantasmes del Nadal passat, present i futur, visió que li va fer canviar de vida i penedir-se d'haver estat insolidari.

Com en tants personatges de Dickens, el model existeix realment, encara que en grau menys dramàtic. Hi ha poca gent que avorreixi el Nadal, però sí que n'hi ha molta que no el viu amb ple sentit del que se celebra: el naixement de Jesucrist, l'esdeveniment més gran de la història humana.

Està molt bé que es posin llums als carrers, que els aparadors de les botigues ofereixin la possibilitat de fer-nos regals els uns als altres, però l'alegria del Nadal té un contingut espiritual que els cristians hem de tenir present. És el moment de mirar al nostre interior i alhora de mirar les persones que ens envolten, que són els nostres germans.

La solidaritat és el segon nom del Nadal. És bonic veure com les famílies celebren aquestes festes, com s'organitzen dinars d'empresa amb companys de tre-

ball. Això no ens ha de fer oblidar els qui no tenen res perquè no arriben a final de mes i no poden fer despeses extremes mínimes.

També hem de tenir en la memòria tantes persones que són víctimes de la guerra a llocs com l'Iraq i Síria, on anar a missa és en ocasions un acte heroic perquè suposa desafiar perills mortals. I, per descomptat, el nostre Nadal ha de ser solidari amb els refugiats.

Recordem que Maria i Josep no van trobar lloc a la posada quan havia de néixer Jesús, i que els tres van haver de refugiar-se a Egipte quan Herodes va determinar la matança d'innocents. Quants nens vaguen ara amb els seus pares o sense ells pels països en conflicte, o fins i tot per Europa tractant de trobar un lloc segur!

Que a tots ells els tinguem molt presents en aquest Nadal que s'acosta.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Prímat

[Inici](#)[Edició digital 2015](#)[Hemeroteca](#)[Promocions](#)[Aquesta Setmana](#)[Església Catalunya](#)[Església Espanya](#)[Església Món](#)[Vaticà](#)

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge IV d'Advent

Lectura primera

Is 7,10-14

Lectura segona

Rm 1,1-7

*La noia tindrà un fill i li posarà Emmanuel**Jesucrist, del llinatge de David, Fill de Déu*

Lectura del llibre d'Isaïes:

En aquells dies, el Senyor digué a Acáz: «Demana al Senyor, el teu Déu, un senyal prodigiós, tan avall com vulguis, a les profunditats del país dels morts, o tan amunt com vulguis, dalt al cel.» Acáz respongué: «No en vull demanar cap; no vull temptar el Senyor.» Llavors digué Isaïes: «Escolteu, doncs, casa de David: No en teniu prou de fer-vos pesats als homes que fins us feu pesats al meu Déu? Per això el Senyor mateix us donarà un senyal: La noia tindrà un fill i li posarà Emmanuel.»

Salm responsorial

23

És del Senyor la terra i tot el que s'hi mou,
el món i tots els qui l'habiten.
Li ha posat els fonaments dins els mars,
i les bases, a les fonts dels rius.

R. *Ha d'entrar el Senyor, el rei de la glòria.*

Qui pot pujar a la muntanya del Senyor?

Qui pot estar-se al recinte sagrat?

El qui té el cor sincer i les mans sense culpa,
que no confia en els déus falsos. **R.**

Rebrà benediccions del Senyor,

rebrà els favors del Déu que salva.

Aquests són els qui vénen a buscar-vos, Senyor,
per veure-us de cara, Déu de Jacob. **R.**

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Pau, servent de Jesucrist, cridat a ser apòstol, destinat a anunciar la bona nova de Déu, que ell ja havia promès pels seus profetes en les escriptures santes. Aquesta bona nova es refereix al seu Fill Jesucrist, Senyor nostre, el qual, pel seu llinatge humà, nasqué de David, però per l'esperit que santifica va ser constituït Fill poderós de Déu des que va ressuscitar d'entre els morts. Per ell he rebut el do de ser apòstol, missioner del seu nom a gent de tots els pobles, perquè siguin obedients a la fe. Entre aquests hi sou vosaltres, que Jesucrist ha cridat. Als cristians de Roma, estimats de Déu, cridats a ser-li consagrats, us desitjo la gràcia i la pau de Déu, Pare nostre, i de Jesucrist, el Senyor.

Al-leluia

Mt 1,23

*La verge tindrà un fill, i li posaran Emmanuel,
Déu-és-amb-nosaltres.*

Evangeli

Mt 1,18-24

*Jesús naixerà de Maria,
l'esposa de Josep, fill de David*

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu:

Jesús, el Messies, vingué al món d'aquesta manera: Maria, la seva mare, promesa amb Josep, abans

Glòria Monés

de viure junts es trobà que esperava un fill per obra de l'Esperit Sant. Josep, el seu espòs, que era un home bo, no volent fer-ho saber públicament, es proposava de desfer en secret l'acord matrimonial. Mentre ell hi pensava, se li aparegué en somni un àngel del Senyor que li digué: «Josep, fill de David, no tinguis por de prendre a casa teva Maria com a esposa. És cert que ella ha concebut per obra de l'Esperit Sant; ha de tenir un fill i li has de posar el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble.» Tot això va succeir perquè es complís el que el Senyor havia anunciat pel profeta: «La verge tindrà un fill, i li posaran Emmanuel», que vol dir Déu-és-amb-nosaltres. Josep es despertà i, complint el que l'àngel del Senyor li havia manat, la prengué a casa com a esposa.

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretia i
biblistaLa Immaculada
Concepció (i II)

Quan Jesús s'encarna passa per l'espai i el temps i decideix sempre a favor de l'amor. Jesús no peca, no deixa d'estimar mai. Maria tampoc. Aquest és per a mi el sentit del dogma de la Immaculada Concepció. És l'afirmació rotunda que el que és essencial en la nostra humanitat no és el fet que pequem sinó el fet que hàgim de decidir en cada moment de la nostra història, en l'aquí i en l'ara, què és estimar per a nosaltres, què significa ser un mateix en cada moment. Això és el que fa que nosaltres tinguem la nostra dignitat, és a dir, el fet que no puguem programar-nos, sinó que haguem de viure la vida amb tot el risc que suposa aquest viure-la.

Si el fet de pecar fos essencial per «ser humà», no només Maria ens quedaria curta en la seva humanitat, sinó que també ens quedaria curt Jesús, que tampoc no va pecar mai. L'Encarnació seria una burla. Jesús és Déu, però és Déu encarnat. Maria és humana, però és humanitat divinizada. Segons els pares de l'Església, la divinització (entesa com la participació plena en la vida de Déu) és l'objectiu de tota vida humana.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.esGenealogia
del Messies

Un gravíssim lapsus en la transmissió del text mateuà ha contribuït a confondre la genealogia de Jesús Messies, amb què Mateu encetava el seu Evangeli (Mt 1,1-17: 42 noms distribuïts en 3 grups de 14), amb «la gènesi del Messies» que descriu a continuació (1,18-25), connectada a l'anterior precisament amb una conjunció adversativa: «Tanmateix, la gènesi del Messies fou d'aquesta manera...» Aquesta lliçó variant, conservada tan sols pel Còdex Beza i per totes les antigues versions llatines anteriors a la Vulgata, desautoritza qualsevulla interpretació literal de la concepció de Jesús, com si fos físicament obra de l'Esperit Sant. De fet, Jesús no farà l'experiència de ser el Messies d'Israel fins que assolirà la maduresa, als 30 anys (Lc 3,23). Un rabí jueu, com Mateu, no interpretaria mai aquesta escena com la llegim nosaltres. Tot l'anunci angèlic té lloc «en somnis» fins que Josep «es despertà del seu somni», evitant així la nostra tendència historicista a donar un lloc preeminent a la història en l'explicació dels fets. Servint-se d'aquest registre, emprat sovint en l'Esclat, s'anticipa «en somnis» (5 vegades en aquest llarg context: exili a Egipte, matança dels innocents, etc.) el rebuig de què serà objecte el Messies quan es presentarà a Israel. Més que excloure l'acció humana de Josep, s'emfatitza la predilecció divina per aquest nen, abans ja de la seva concepció i naixement: «La noia concebrà i donarà a llum un fill, i tu li posaràs el nom d'EMMANUEL, que traduït significa "Déu amb nosaltres"» (Is 7,14 LXX). Déu s'ha fet proper en la persona de Jesús, habitant entre nosaltres i acomodant-se al nostre llenguatge. El seu pare Josep serà qui li posarà el nom —Isaïes i l'àngel coincideixen en aquest punt, segons el Còdex Beza; el text usual, en canvi, diu: «i li posaran el nom»—, que definirà la seva missió salvadora: «Donarà a llum un fill, i tu li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà el seu poble dels seus pecats.» Jesús, en hebreu, significa «Jahveh salva».

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAI II)

TEMPS D'AVENT

(SALTERI: SETMANA 4)

DESEMBRE

18. DIUMENGE

Diumenge IV d'Advent, Morat. Lectures: Isaïes 7,10-14 / Salm 23 / Romans 1,1-7 / Mateu 1,18-24
SANTORAL: Mare de Déu de l'Esperança. Adjutori, mr.; Gracià, b.

19. DILLUNS

Fèria, Morat. Lectures: Judit 13,2-7.24-25a / Salm 70 / Lluc 1,5-25
SANTORAL: Anastasi I, p. i mr.; Eva; beat Urbà V, p.

20. DIMARTS

Fèria, Morat. Lectures: Isaïes 7,10-14 / Salm 23 / Lluc 1,26-38
SANTORAL: Benjamí, patr.; Domènec de Silos, ab.

21. DIMECRES

Fèria, Morat. Lectures: Càntic 2,8-14 / Salm 32 / Lluc 1,39-45. O bé: Sant Pere Canisi (ML), Blanc.
SANTORAL: Glicerí, prev. i mr.; Miquees, prof.; Severí, b.

22. DIJOUS

Fèria, Morat. Lectures: 1 Samuel 1,24-28 / Salm 1 Samuel 2,1-8 / Lluc 1,46-56
SANTORAL: Francesca-Xaviera Cabrini, rel. i fund.; Helena, rel.; Zenó, mr.

23. DIVENDRES

Fèria, Morat. Lectures: Malaquies 3,1-4;4,5-6 / Salm 24 / Lluc 1,57-66. O bé: Sant Joan de Kety (ML), Blanc.
SANTORAL: Sèrvul el Paralític; Victòria, vg. i mr.

24. DISSABTE

Fèria, Morat. Lectures: 2 Samuel 7,1-16 / Salm 88 / Lluc 1,67-79
SANTORAL: Adela, ab.; Delfí, b.; Irmina, vg.

El sant

Per Eduard Brufau

Profeta Miquees

Diversos profetes de l'Antic Testament van anunciar que de l'estirp de David en naixeria un salvador que conduiria el poble d'Israel a la plenitud. L'Església sempre ha interpretat aquestes profecies com un anunci del naixement de Jesucrist.

Un d'aquests profetes és Miquees, que va viure al segle VIII aC al regne de Judà. Miquees va anunciar que l'alliberador d'Israel, descendent de la dinastia davídica, naixeria a la població de Betlem, i que menaria el seu poble com el pastor guia les seves ovelles. La imatge del bon pastor referida a Déu, per a nosaltres tan habitual, té l'origen en aquest profeta. Miquees també va sobresortir per les crítiques a la idolatria i per retreure a les classes dominants de Jerusalem —tant les polítiques com les religioses— la seva confiança en el luxe i la riquesa, la seva connivència amb la injustícia social, l'opressió dels més febles i la pràctica d'un culte escrupolós però totalment buit.

Les fèries privilegiades de l'Advent

Som al tram final del temps d'Advent. Temps que es va formar, cronològicament, després de Nadal, però que segueix la mateixa línia teològica, centrada en la manifestació del Senyor. Ara bé, la manifestació del Senyor té un aspecte doble: el primer, el de la manifestació en la nostra carn en néixer; el que anomenem la primera vinguda. El segon, el de la manifestació en glòria i majestat al final dels temps; es refereix a la segona vinguda. Per tant, aquest temps d'Advent posseeix una doble estructura que podríem anomenar així: un Advent escatològic i un Advent natalici. El primer va des del primer diumenge fins al dia 16 inclòs; i el segon està format per les fèries del 17 al 24 de setembre, que ja són una preparació immediata al Nadal. Referint-nos als dies del 17 al 24, darrera setmana d'Advent, ens trobem amb les «fèries privilegiades», celebracions que tenen preferència sobre les memòries i disposen de missa pròpia per a cada dia. Aquestes fèries tenen la finalitat de preparar-nos de manera més intensa i directa per a la celebració de Nadal. La Litúrgia d'aquests dies, en els textos, ens va disposant per

acollir el Fill de Déu fet home. En la celebració de la Litúrgia de les Hores, les Vespres d'aquestes fèries tenen una importància especial, ja que s'hi troben les anomenades «antífones majors», anomenades també de la «O», perquè comencen per aquesta lletra, i que cada dia, juntament amb el Magníficat, van repassant diversos aspectes del Senyor, referents a la seva naturalesa divina i humana o a la seva missió salvífica, i que acaben totes suplicant-li que vingui aviat a salvar-nos. Aquestes antífones comencen així: «Oh Saviesa», «Oh Adonai», «Oh rebrot de Jesè», «Oh clau de David i ceptre de la casa d'Is-

Aquest temps posseeix una doble estructura: un Advent escatològic i un Advent natalici

rael», «Oh Orient, esplendor de la llum eterna», «Oh Rei i desitjat de les nacions.» I l'última és la següent: «Oh Emmanuel, rei i legislador nostre, esperança i salvador de les nacions; veniu a salvar-nos, Senyor, Déu nostre». És a dir, totes elles, ens animen a esperar vigilants, però amb goig, la vinguda del nostre Salvador.

I com no podia ser d'una altra manera, no hem d'oblidar la figura destacada i central de l'Advent: la Mare de Déu, Mare del Senyor. Ella va ser la primera que va viure aquest temps d'espera i, per això, va ser preparada per Déu per esperar, perquè obrís el camí a qui ens venia a salvar. Va viure el seu temps d'espera en fe i lliurant-se totalment al pla de Déu.

Al prefaci III d'Advent proclamem: «Aquell que anunciaren els oracles de tots els profetes, aquell que esperà, plena d'amor, la Mare Verge... és ell mateix, que ara ens dona el goig de preparar-nos per al misteri de Nadal. Que ell ens trobi vetllant en l'oració i cantant la seva lloança.» Fem realitat en nosaltres, que la seva arribada ens trobi perseverants en la pregària i joiosament preparats.

Consol Muñoz

Superiora general de les Franciscanes Missioneres

Respondre el mal amb el bé

Amb motiu del Jubileu de la Misericòrdia que el papa Francesc va concloure diumenge 20 de novembre, cal recordar que la història passada no pot ser canviada, però la del futur està per escriure, i en aquest relat és molt important tenir en compte que la justícia, tan necessària, ha d'anar sempre acompanyada de veritat i de misericòrdia, perquè quan es respon el mal amb el bé, la violència amb el perdó, l'amor pot conquerir el cor dels que van triar el camí equivocat.

LLUÍS ESQUENA ROMAGUERA
Torroella de Montgrí

La fam dels pobres

Els fenòmens de la mecanització, la globalització, l'economia de mercat i el lliure comerç han fet variar la situació de la fam al món. Avui disposem d'aliments per nodrir sobradament tots els habitants de la terra. Els problemes de la fam d'antuvi, reflectits en les cròniques històriques, avui no haurien d'existir. Malgrat la superabundància del món actual, existeixen uns pobres endèmics que per raons diverses —el lloc on viuen, els conflictes bèl·lics, la marginació social...— els fan vulnerables i estan encerclats en el pou de la misèria.

Paradoxalment, quan els vaixells poden carregar tones i transportar aliments, béns d'equip i productes bàsics per cobrir les primeres necessitats a qualsevol lloc de la terra amb gran rapidesa, bosses d'humans sofreixen i pateixen. Hi ha persones que viuen sense un habitatge digne i sense hospitals; tampoc no disposen de prou aliments. Mentre molts subsisteixen

Provisionalitat i desconfiança

Aquests són els dos eixos al voltant dels quals gira la nostra societat actual. D'altra banda, cal destacar que la crisi de transmissions culturals afecta de manera igual tots els sistemes que tenen vigència en les nostres societats. La religió, la política, l'escola, la família i la cultura comparteixen una irrelevància creixent en les seves ofertes i referències. Comparteix amb el pare Duch, pel que fa referència a la religió cristiana, que el gran analfabetisme religiós existent anul·la tota possible forma de confessió.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

precàriament i la seva economia es redueix, augmenten els milionaris i uns pocs disposen de tant com la resta dels habitants de la terra; amb les polítiques econòmiques actuals s'incrementen les desigualtats socials. Tant és així que a països rics com el nostre, Càritas i altres organitzacions s'han d'ocupar de donar als qui no en tenen i repartir el poc que recapten.

Tenim molts problemes a solucionar i les noves polítiques econòmiques ho han de remeiar. La reflexió és necessària per trobar el camí del bé, de la llibertat i de la igualtat.

ANTON MONNER
Gandesa

Llibertat religiosa

Ajuda a l'Església Necessitada va presentar el 15 de novembre l'informe bianual sobre llibertat religiosa, l'únic estudi que analitza el compliment del dret a la llibertat religiosa arreu del món. Una de cada tres persones viu actualment en un país on no es respecta la llibertat religiosa. L'informe revela un empitjorament crític de la situació. Hi ha països com l'Afganistan, l'Aràbia Saudita, Corea del Nord, l'Iraq, Nigèria, Síria

o Somàlia on la situació és tan greu que gairebé no pot empitjorar. Això en ple segle XXI.

JUAN GARCÍA RODRÍGUEZ
Càceres

El martiri d'Alep

Quan érem petits ens explicaven el setge de Numància per part de l'exèrcit romà; com a tàctica, els van deixar sense aliments per obligar-los a rendir-se. La humanitat, en segons quins aspectes, no ha avançat gaire. Ara és a Alep, a Síria, on milers de persones no tenen aliments, ni medicines, i són sotmeses a un setge ferotge per terra i aire. La desgràcia d'Alep és que la seva caiguda podria decidir, en bona mesura, la guerra de Síria. D'aquí, els esforços d'uns i d'altres per ocupar o conservar la ciutat. I enmig, la població civil mor dia sí dia també.

Tant de bo es pugui trobar una solució per posar fi, o almenys minvar, tant de sofriment. Mentrestant, hem de posar la mirada al cel, esperant que Déu, que tot ho pot, faci cas de tantes pregàries que demanen posar fi a aquest infern a la terra.

JUAN RIBAS
Barcelona

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

«Fiat»...

De petita, en una xerrada que ens van fer al col·legi, el pare espiritual ens va parlar del fiat de Maria. En aquell moment no vaig entendre gran cosa. Després vaig descobrir que es referia al «sí» que la Mare de Déu va donar al missatge de Gabriel. Sempre m'ha costat entendre com una paraula d'una persona humana pugui haver estat tan decisiva per a la nostra salvació, de manera que si Maria no l'hagués pronunciada, potser Jesús no hauria vingut al món. No sé si les meves cabòries són encertades. Què en pensa, vostè?

M'agraden les seves cabòries, ja que expressen una fe que pensa i que vol arribar a una comprensió més cabal sense diluir el misteri. I, a més, em sembla una pregunta ben oportuna en uns moments en què celebrem la Mare de Déu de l'Advent, la Immaculada. Efectivament, el verb llatí *fiat* vol dir «faci's». Una expressió molt breu i profunda. En llegir la seva consulta, he recordat una anècdota divertida que em van explicar fa anys. Un jove, com vostè, va sentir l'expressió «el fiat de Maria» i no li va passar un altra cosa pel cap que pensar que la Verge tenia un vehicle de la coneguda marca italiana... Humor a part, *fiat*, és més que una simple paraula. Expressa una actitud, una manera de viure oberta a Déu com cap altre ésser humà l'ha viscuda. En realitat, el subjecte del fiat de Maria no és la Verge sinó Déu mateix. Qui fa és Déu. Maria deixa fer a Déu, accepta. I, realment, això és el més gran que pot fer la criatura. A vegades en la nostra vida cristiana volem fer i fer moltes coses i potser l'única cosa que hauríem de fer és deixar fer a Déu. I té vostè molta raó quan diu que la resposta de Maria va ser tan decisiva per a tota la humanitat. Ella va obrir la porta al Salvador, el va acollir i ens el va donar. Amb aquesta finalitat Déu la va fer «immaculada», «puríssima». La va capacitar perquè pogués donar aquesta resposta en nom de tota la humanitat.

A vegades es parla dels «privilegis» de Maria com d'una realitat raríssima i curiosa que només l'afecta a ella. No és així. El que Déu ha fet per Maria i amb la seva lliure cooperació, ho ha fet amb vista a la salvació de tots nosaltres. És cert que Maria és una criatura excepcional, però hem d'entendre que Déu, per pura gràcia, la va preparar perquè tots rebéssim el Salvador. Ella no podia fallar a Déu i la seva resposta va ser la més lliure perquè s'obria al màxim bé i, no estant subjecta de cap manera al Mal, no podia donar altra resposta. De fet, la llibertat autèntica es destrueix quan s'orienta al mal i al pecat. Tant de bo que en aquest Advent i, per extensió, en el camí de la vida sapiquem incorporar cada dia més en la nostra vida aquesta disposició de Maria condensada en el seu fiat.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Uns 5.000 espectadors a les projeccions de la XIII Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya

Un esdeveniment cinematogràfic que contribueix al diàleg interreligiós

Miquel Àngel Codina
Barcelona

La Generalitat de Catalunya, a través de la Direcció General d'Afers Religiosos del Departament de Governació i Relacions Institucionals, va organitzar, del 15 al 30 de novembre, la XIII Mostra de Cinema Espiritual de Catalunya. Segons Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, el balanç ha estat «molt positiu, atesa la bona acollida que ha tingut, tant des del punt de vista del públic espectador com de l'interès que ha despertat en els mitjans de comunicació». I afegeix que «constatem el gran potencial que té el cinema espiritual per donar a conèixer una ètica i uns valors transversals que uneixen les diverses tradicions, i alhora per superar els tòpics i les visions tòxiques de l'altre».

El format cinefòrum ha permès enguany la presència d'una trentena de personalitats de diversos àmbits, com directors de cinema (Krzysztof Zanussi i Ana Rodríguez Rosell), especialistes en el món del cinema (Peio Sánchez, Salvador Montalt i José Luis Rubio), periodistes (Mireia Prats, Laura Fanals i Francesc Rosaura), membres de diferents confessions religioses (Jaume Pujol, Marta López, Maria Prieto, Gagandeep Singh, etc.) i membres del Consell Assessor per a la Diversitat Religiosa (Ruth Giordano, Cinto Busquet i Joan-Andreu Rocha).

«Aquests especialistes —comenta Enric Vendrell— han fet la presentació de la pel·lícula i han conduït el debat posterior per convidar el públic a la reflexió. Els debats han estat molt participatius i la intervenció dels ponents ha estat molt ben valorada pel públic. També valorem molt positivament la col·laboració que vam iniciar l'any passat amb l'Obra Social "la Caixa", que ens va permetre estendre la Mostra arreu de Catalunya, així com la col·laboració amb la Filmoteca de Catalunya, el cinema Verdi i la resta de les seues que acullen la Mostra, entre les quals cal destacar sis centres penitenciaris.»

Augment de xifres

El primer any que la Generalitat de Catalunya es va posar al capdavant de l'organització de la Mostra, el 2014, amb 12 pel·lícules i 24 projeccions, van tenir al voltant de 2.000 espectadors. Cal tenir en compte que en aquella primera edició només disposaven de quatre sales a Barcelona i una a

Fotograma de la pel·lícula «Il·luminació», de Krzysztof Zanussi.

Vilassar de Mar.

«El 2015 vam fer el salt al territori, gràcies a la col·laboració de "la Caixa", que ens va oferir els CaixaForum de Girona, Lleida i Tarragona. En aquesta segona edició vam projectar 14 pel·lícules i 30 passis, la qual cosa va fer augmentar el nombre d'espectadors fins als 3.000 aproximadament», explica el director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya.

«Enguany, amb 20 pel·lícules i 46 projeccions en 8 ciutats de Catalunya i 6 centres penitenciaris, ens hem acostat —informa Enric Vendrell— als 5.000 espectadors. L'evolució en aquests tres anys ha estat progressiva des del punt de vista quantitatiu. Però també és important remarcar el vessant qualitatiu, ja que hem fet una aposta important per seleccionar produccions de qualitat, amb bon nivell de crítica, algunes de les quals han guanyat premis, i d'altres són d'estrena recent o fins i tot que s'han preestrenat en el marc de la Mostra i que s'estrenaran properament.»

Iniciativa pionera

La Direcció General d'Afers Religiosos col·labora amb la Direcció General de Serveis Penitenciaris del Departament de Justícia en algunes actuacions, com ara l'assistència religiosa a les presons; també difon guies per al respecte a la diversitat de creences en l'àmbit penitenciari.

«En el marc d'aquesta col·laboració, va sorgir la idea de portar la Mostra als centres penitenciaris, com un complement a aquest conjunt

ENRIC VENDRELL
«La Mostra és un instrument molt adient per acostar a la ciutadania l'extraordinària riquesa de la diversitat religiosa que existeix al nostre país»

Així mateix, opina que «tant la pel·lícula projectada (*Aprenent a conduir*) com el debat posterior han despertat molt d'interès i s'ha pogut reflexionar conjuntament sobre diversos aspectes exposats al film, com ara la solidaritat, l'ajuda mútua, la interculturalitat i l'entesa entre les persones. Valorem, doncs, molt positivament l'experiència i l'acollida que els centres (a través dels seus professionals i els interns) han ofert a aquesta iniciativa, i desitgem que aquesta col·laboració continuï en properes edicions».

Instrument útil

«En aquests tres anys d'organització hem constatat que la Mostra és un esdeveniment cinematogràfic que contribueix al diàleg interreligiós i permet fer visibles les diferents manifestacions religioses i espirituals. Per tant, ajuda a augmentar el coneixement que les persones tenen de les diverses religions. És un instrument molt adient per acostar a la ciutadania l'extraordinària riquesa de la diversitat religiosa que existeix al nostre país», assegura Enric Vendrell.

«Estem convençuts —afirma el director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya— que el coneixement de l'altre, la seva cultura i la seva religió ajuda a trencar prejudicis i contribueix a la interacció entre les comunitats religioses i la societat i al diàleg interreligiós; en definitiva, a augmentar la cohesió social i la convivència pacífica en una societat acollidora, diversa i plural com és la nostra.»

d'actuacions, i també perquè vam pensar que podria ajudar a la reinserció social de la població reclusa, atès que aquest tipus de cinema difon uns valors i pot crear uns hàbits d'oci positiu i de socialització un cop el pres torna a la vida en societat», assenyala Vendrell.

«Aquesta iniciativa pionera —posa en relleu Enric Vendrell— ha estat realment enriquidora. Els sis centres penitenciaris que han participat en aquesta edició de la Mostra (Can Brians 1, Can Brians 2, Els Lledoners, Quatre Camins, Puig de les Basses i el Centre Penitenciari Ponent) han valorat molt positivament l'experiència. Hem pogut fins i tot escoltar l'opinió dels mateixos destinataris de la iniciativa, les persones recluses, que l'han acollida amb molt d'interès i ens han mostrat els seus desitjos d'assistir a la Mostra en properes edicions.»

Bartolomé de las Casas: model de misericòrdia

Fra Francesc Xavier Català Sellés, o.p.

Imprescindible figura històrica quan parlem de drets humans i de la defensa dels febles i desposseïts del món,

l'admiració que suscita no ens impedeix de ser del tot objectius a l'hora d'exposar breument la seva vida i obra, sobretot perquè ens basarem en fonts de primera mà: els seus propis escrits.

Sevilla, la gran capital econòmica del món occidental, mercès a la relació privilegiada amb el nou món, recentment descobert, és la pàtria i l'escenari on es desenvoluparà tota la infantesa del nostre personatge. Allà neix el 1484 on els pares, Pedro i Isabel de Sosa, vivien del seu treball com a forners. Ben prompte començarà Bartolomé a sentir parlar de «les Índies», car el seu pare s'embarca per «fer les Amèriques» deixant sola l'esposa i quatre fills. Bartolomé, que és el primogènit, comptava nou anys.

És aquesta una etapa decisiva en la seva vida i que ens ajudarà a comprendre la seva opció decidida per la gent marginada i abusada. Cal deixar enlairar una mica la imaginació: el petit Bartolomé corre i juga pels carrers de la populosa Sevilla i contempla, extasiat, el seguici de meravelles que en aquells dies aclapara tota la ciutat. Homes vinguts d'un llarg viatge amb sorprenents notícies de nous mons i belleses mai vistes.

Des de la seva visió infantil, els seus ulls captaven la imatge d'un superhome, Cristòfol Colom, que tornava de l'altra part de la Terra amb relats de regions insospitades poblades per habitants de gran exotisme i una infinitat d'espècies animals i vegetals desconegudes. Aquest heroi mostrava les proves contundents d'aquell Nou Món que portava per presentar-les al Reis Catòlics, que en aquells moments es trobaven a Barcelona.

El mateix Bartolomé ens ho contarà, anys després, així: «...se partió de Sevilla, llevant consigo los indios, que fueron siete los que le habían quedado

Retrat de fra Bartolomé de las Casas.

de los trabajos pasados, porque los demás se le habían muerto; los cuales yo vide entonces en Sevilla, y posaban junto al arco que se dice de las imágenes, a San Nicolás. Llevó papagayos verdes, muy hermosos y colorados, y guaizas, que eran unas carátulas hechas de pedrería de husos de pescado, a manera puesto de aljófar y oro, y

El 1522 Bartolomé de las Casas rep l'hàbit dominicà i se centrarà en les missions evangelitzadores

unos cintos de lo mismo, fabricado con artificio admirable, con mucha cantidad y muestras de oro finísimo y otras muchas cosas, nunca otras antes vistas en España ni oídas.»

De l'admiració a la indignació

En tornar el pare d'aquell viatge a les Amèriques (formant part de la tripulació del segon viatge de Cristòfor Colom), hem de suposar que el retrobament fou molt emotiu i la il·lusionada mirada infantil li faria veure el pare com una espècie de cosmonauta.

Però, quins records el van deixar més sobtat de tot aquell munt de sensacions? En la seva *Historia de las Indias* ens ofereix un detall important: la novetat que més cridava l'atenció dels sevillans fou l'exhibició dels indis-esclaus que cada viatger portava com a trofeu. En aquella ocasió van ser més de sis-cents. Aquest fet el va fer passar de l'admiració a la reflexió, i va acabar en indignació.

Curiosament, aquest darrer és el mateix sentiment que patirà la Reina Catòlica, que no va amagar el seu enuig davant d'aquella exposició de mercaderia humana. Ens ho explica el mateix De las Casas, segurament ben orgullós de veure en la

sobirana una reacció tan coincident amb la seva: «*Como supiese la Reina, de gloriosa memoria, que el Almirante había dado a cada uno de los que allí venían un indio por esclavo, y que, si no se me ha olvidado, eran trescientos hombres, hubo muy gran enojo, diciendo estas palabras: "¿Qué poder tiene mio para dar a nadie mis vasallos?"*»

El que hem dit fins ara és la con-

Tradició i qualitat al servei de l'hostaleria des de 1880

Venda
T 93 318 14 95
F 93 412 44 45
Roger de Llúria, 12-14
08010 Barcelona

Lloguer
T 93 308 01 04
F 93 308 71 93
Pg. de la Verneda, 150
08030 Barcelona

CASA GAY S.A.

www.casagay.com

CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Monument dedicat a Bartolomé de las Casas, a Sevilla.

seqüència d'un pensament madur que hauria de sedimentar-se amb el pas dels anys mercès a l'experiència, a les anècdotes viscudes i, sobretot a la fidelitat a l'Evangeli que havia de meditar i predicar. Per això no ens ha de sorprendre que hi hagi una etapa de la seva vida en la qual no solament defensava el dret a posseir esclaus sinó que ell mateix en tenia al seu servei. I d'aquí la llegenda negra sobre Bartolomé de las Casas com a defensor dels indis, però a canvi de substituir-los per esclaus negres portats de l'Àfrica. Ho veurem de seguida.

Bisbe de Chiapas

Hem deixat el nostre personatge en plena infantesa a la seva Sevilla natal. Després d'un primer viatge a les Índies —a la Española, concretament—, quan tenia divuit anys, el trobem a Roma el 1507 on rep l'ordenació sacerdotal. Un any després el tornem a veure a la Española, on continua fent-se càrrec de la seva *encomienda*, que era una porció de terra i també alguns esclaus.

Conegué sens dubte el famós sermó del 1511 del dominic Antón Montesino en defensa dels indis («Decid, ¿con qué derecho y con qué justicia tenéis en tal cruel y horrible servidumbre a estos indios? ¿Con qué autoridad habéis hecho tan detestables guerras a estas gentes, que estaban en sus tierras mansas y pacíficas...? ¿Éstos no son hombres? ¿No tienen ánimas racionales? ¿No sois obligados a amarlos como a vosotros mismos?») i un altre dominic li negà l'absolució per tenir indis com a servents.

D'aquí endavant renunciarà a les seves propietats i es dedicarà a denunciar davant de la Corona els

abusos que es fan sobre els indígenes. En aquest moment defensarà també el pas d'esclaus negres de l'Àfrica per deslliurar de l'esclavatge els mateixos indis. Però també en aquest punt farà una reflexió ben acurada i evolucionarà fins a ser pioner en la denúncia de qualsevol mena d'esclavatge que sigui fruit d'un afany imperialista.

El 1522, aquell qui era fins ara sacerdot secular, rep l'hàbit dominicà i se centrarà en les missions evange-

Va ser pioner en la denúncia de qualsevol mena d'esclavatge que sigui fruit d'un afany imperialista

litzadores que fan els dominics per aquelles terres, sense deixar la seva croada particular contra el maltractament dels nadius. Aconseguirà que el mateix emperador Carles I posi a Barcelona la seva signatura per aprovar les *Leyes Nuevas de Indias* i el 1544 serà nomenat bisbe de Chiapas.

Injustícia de l'esclavatge

La seva reflexió sobre la injustícia de l'esclavatge, tant dels indis com dels africans, anirà accelerant-se fins al punt de tornar a Espanya per enfrontar-se al cronista imperial, que defensava les guerres de conquesta del nou món. Aquest el denuncià davant el Consell de Castella i la Inquisició. De las Casas no fou processat ni condemnat. Entretant, no deixa d'escriure opuscles per fonamentar el seu pensament des de l'ètica, el dret i la moral teològica propiciant un debat nacional sobre el sentit de l'expansió colonitzadora. Podem dir que és gràcies a aquest dominic que se suspenen les guerres de conquesta a les terres americanes.

Havent renunciat a la seu de Chiapas, mor a Madrid el 1566, on serà soterrat a l'antiga església de Nostra Senyora d'Atocha. El seu procés de canonització està en curs.

Estem, per tant, davant d'un home que viu en la constant recerca de la veritat. Una veritat que contempla des dels escrits d'autors cristians dels temps antics, dels teòlegs medievals, dels juristes del Dret canònic i civil però especialment des d'una concepció positiva de l'ésser humà que brolla de la misericòrdia de l'Evangeli. Una proposta immillorable en aquest Any Jubilar de la Misericòrdia (i també Any Jubilar Dominicà, vuit-cents anys ens contemplen!) i una raó més per oferir al món la pau de Crist com a resposta als reptes anguniosos del nostre món.

EL PESSEBRE ÉS SAGRAT

Viu-lo en Família!

Gaudeix de l'esperit nadalenc i participa en l'Adoració de l'Infant a la façana del Naixement.

Quan: El 21, 22 i 23 de desembre de 18:00 a 20:00
Accés lliure i pujada al pessebre pel c/ de Marina.

#NadalésSagrat

Actualitats científiques

Cal posar atenció a la degradació dels arbres de Barcelona

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Tots sabem que els arbres són imprescindibles en una ciutat. Ells ens purifiquen l'aire amb la funció clorofil·lica bo i renovant-nos l'oxigen que necessitem per respirar. Sense arbres ben aviat no es podria viure a la ciutat, per la gran contaminació que s'hi originaria. Per això cal prendre cura dels que ens fan aquesta acció tan benefactora. I què direm dels arbres barcelonins? Que se n'ha fet un estudi científic que ens mostra que s'estan degradant. Haurem de posar-hi remei!

Unes poques xifres només: l'estadística de l'any 2000 ens diu que a Barcelona teníem 59.344 plàtans, i la d'enguany ens en posa 45.577. És a dir, que gairebé n'hem perdut una quarta part. Són molts! I el plàtan (espècie que té per nom científic *Platanus hispanica*) és l'arbre més comú a les gransavingudes barcelonines: Diagonal, Gran Via, Rambles... Què li està passant? Sembla que la causa principal és l'acció de l'insecte anomenat vulgarment «tigre del plàtan» (per nom científic *Corythuca ciliata*) que fa malbé aquests arbres tot picant-los a la base de les fulles per succionar-hi saba, cosa que fa que les fulles acabin assecant-se i desprenent-se. Aquest insecte ha

Tigre del plàtan («*Corythuca ciliata*»).

augmentat recentment en nombre i fins i tot de vegades entra a les cases amb les molèsties consegüents. No sabem si el canvi climàtic hi ha contribuït.

Però n'hi d'altres, d'arbres de la ciutat, que també es troben afectats. Per exemple, el lledoner, el pi, els tulipers,

les acícies japoneses, les palmeres... que també tenen enemics naturals, com la processionària o el morrut roig (un insecte coleòpter curculionid que ataca vegetals) o altres. Tot això s'ha anat estudiant i contrastant.

Ara bé, en honor a la veritat hem de dir que el nostre ajuntament de

Barcelona ja n'ha pres consciència, ja ha posat atenció a aquesta realitat i li hem de donar les gràcies. Una primera cosa que ha tingut en compte és regar més els arbres, que això els enforteix pel que fa a la salut. Després va dedicar les tres primeres setmanes de l'agost passat a aplicar-hi una acció preventiva: un adob foliar consistent en aigua barrejada amb un 8% de sabó fosfòric per enfortir la vitalitat de les fulles. També ha introduït depredadors naturals dels insectes que causen malalties (es prefereix això a posar-hi productes químics que podrien afectar la vida humana). I, encara, s'ha posat a retirar els arbres afectats, podar els que ho necessitaven, netejar de males herbes i altres patògens que de vegades es troben per terra...

Déu faci que les advertències dels homes de ciència no caiguin en sac foradat sinó que es vagin tenint en compte per al bé de tots els barcelonins...

Tradicions remeieres

Els cataplasmes d'olivarda dels hortolans caputxins

L'olivarda (llat., *Inula viscosa*; cast., *mosquera*, *matapulgas*) és també coneguda a Catalunya com a *herba mosquera*, ja que en la tradició ramadera de casa nostra s'ha emprat com a insecticida natural per tal d'atrapar les mosques i mosquits dels estables, tot posant manats d'olivarda a l'inrevés al sostre dels estables i de les estances pairals. En la medicina popular l'olivarda és una planta que s'ha usat com a vulnerària per als cops i ferides i, també, per combatre les infeccions urinàries. Els hortolans caputxins preparaven uns cataplasmes d'olivarda per temperar els dolors musculars que no fossin, tanmateix, reumàtics ni gotosos. Segons una recepta aportada per fra Jacint de Sarrià (†1778) aquests cataplasmes calia situar-los en el cos seguint minuciosament aquest procés: «Per un dolor local, cull la herba dita olivarda, pícala bé en un morter y, després, barrejada ab aiguarent fort, fes-ne cataplasma[s]. Lo modo de aplicar-lo és el següent: si lo dolor està de mig cos en amunt se posa al cap dels dits de aquella mà a la qual part se inclina el

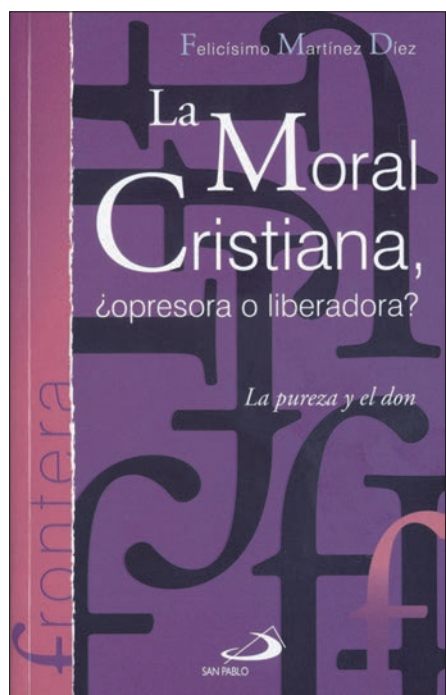
Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins

dolor; y si és de mig cos en avall, se posa als dits del peu. Per exemple, si lo dolor està en la cama, cuixa o lloms de la part dreta se posa lo cataplasma als dits del peu dret, la major part sobre els dits y l'altra a sota, y se lliga ab drap y bena y se deixa estar, y si al cap de quatre o cinch horas lo dolor no és fora, se renova lo cataplasma. Se adverteix que aquest remei no és per lo reumatisme ni per lo puagre, perquè éstos se posan als ossos. Ab eix remei se'n han curat molts, y un que jo conech que ab altres remeis no's curaba. És d'un Hortolá vell» (BHC, *Tractat o llibre*, Vilanova de Cubelles 1756, ff. 215-216).

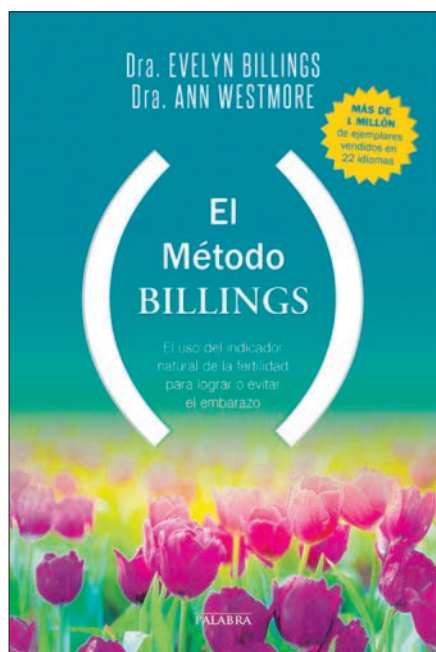
També de l'arrel i de la fulla d'olivarda els frares en preparaven un ungüent força eficaç per eradicar la sarna, segons s'afirma en una antiga recepta (BHC, *Terapèutica Antigua*, s.f). A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de la ratafia, que va molt bé de prendre'n per acompanyar les neules nadalenques, o la coca amb torrons.

FELICÍSIMO MARTÍNEZ DÍEZ
La moral cristiana, ¿opresora o liberadora?
San Pablo, 2016, 358 pàg.

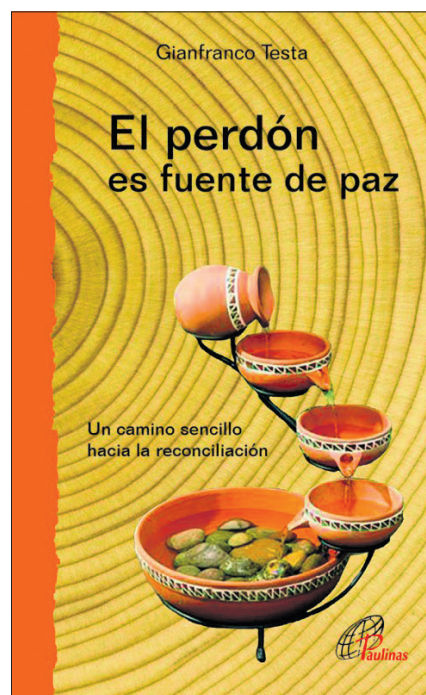
És freqüent identificar la moral com a sistema de manaments i prohibicions que regulen la vida del creient. Aquesta obra demostra el contrari. La moral cristiana no s'ha d'imposar sinó proposar, perquè els valors més radicals i els ideals més sublimes, com l'amor o el perdó, són exigències directes de l'experiència de la fe cristiana.

DRA. EVELYN BILLINGS I DRA. ANN WESTMORE
El método Billings
Palabra, 2016, 190 pàg.

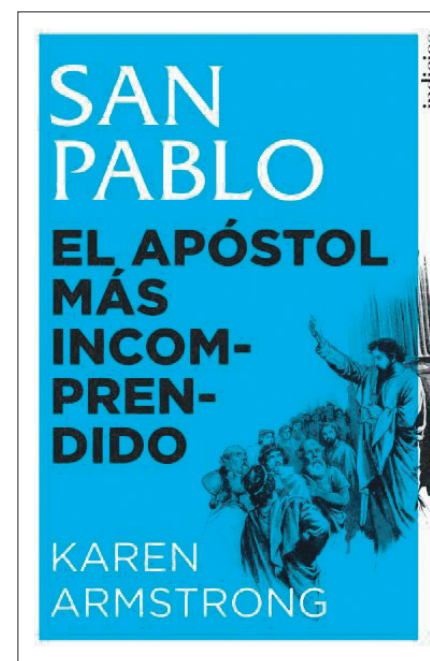
La naturalesa ha proporcionat a cada dona un senyal precís del seu estat de fertilitat, que pot aprendre a reconèixer ràpidament. Aquest fet tan senzill és la base del mètode Billings, que ha ajudat milions de dones arreu del món a ajustar-se al ritme del seu propi cos i a aconseguir un reconeixement sa i natural de la seva fertilitat.

GIANFRANCO TESTA
El perdón es fuente de paz
Paulinas, 2016, 160 pàg.

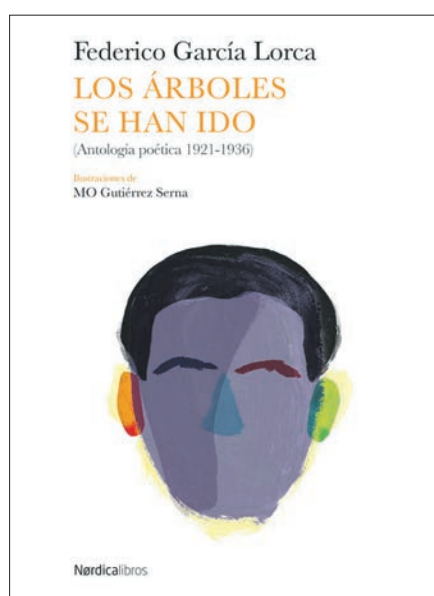
Llegir aquest llibre ens ajuda a entendre que «perdonar qui ens ha fet mal és un alliberament interior», de gran utilitat per sortir de la nostra negativitat. L'autor ens ajuda a veure que el perdó dona vida i obre al futur, més enllà de les ferides rebudes a la vida. Unes pàgines en les quals es reflexiona sobre la pedagogia no confessional del perdó.

KAREN ARMSTRONG
San Pablo. El apóstol más incomprendido
Indicios, 2016, 192 pàg.

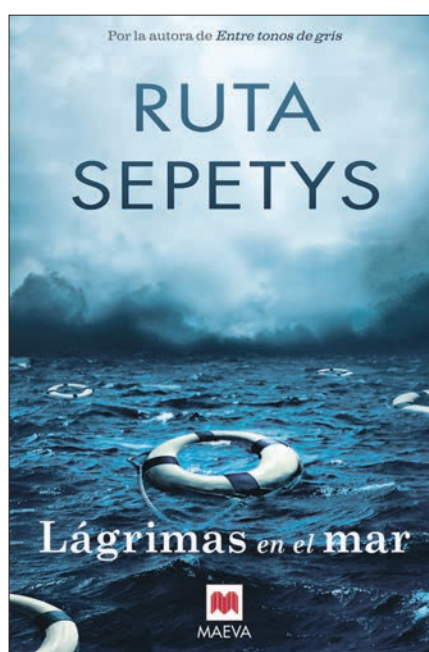
Sant Pau (Saule de Tars), un dels personatges més controvertits del cristianisme, ha estat el gran apòstol del cristianisme. Divulgador excel·lent dels ensenyaments cristians, va arribar a escriure 14 dels 27 llibres del Nou Testament. L'autora situa el personatge històric en el context adequat per poder veure amb equanimitat la seva contribució a la història.

FEDERICO GARCÍA LORCA
Los árboles se han ido
Nórdica, 2016, 84 pàg.

Aquesta antologia recull, en vint textos, els diferents poetes que habitaven en Federico García Lorca. Trobem el Lorca surrealista, l'amorós, al lacònic... Juntament amb poemes molt coneguts, en descobrirem d'altres com els dedicats als seus amics o cançons infantils. Les il·lustracions de MO Gutiérrez Serna juguen amb l'harmonia de l'evident i de l'amagat.

RUTA SEPETYS
Lágrimas en el mar
Maeva, 2016, 374 pàg.

Al *Wilhelm Gustloff* viatjaven més de 9.000 passatgers, entre refugiats, personal de bord i militars alemanys. Hauria d'haver-los dut cap a la llibertat i lluny de l'assetjament al qual era sotmès l'est d'Europa durant la Segona Guerra Mundial. Mai no va arribar al seu destí, perquè va ser torpedinat des d'un submarí soviètic el 30 de gener del 1945.

FRANCESC MIRALLES
Un rayo de esperanza
Plataforma, 2016, 144 pàg.

Què salvaries del foc? Aquesta és la pregunta que es fan quatre ànimes solitàries que es coneixen per casualitat al Cafè Turner, l'únic local obert en un poble coster en ple hivern. La conversa, que comença com un joc, tindrà conseqüències imprevistes, entrellaçarà el destí de tots quatre, i acabaran trobant un nou sentit a les seves vides.

CHRISTIAN ESCRIBÀ
La cocina de Peter Pan
Planeta Gastro, 2016, 256 pàg.

Més de setanta receptes del mestre pastisser Christian Escribà per a nens d'entre 8 i 12 anys, pensades perquè puguin elaborar-les sols, sense gairebé ajuda d'un adult. Les receptes, acompanyades d'anècdotes, comentaris i consells del mateix Escribà, permeten també traçar un recorregut per les creacions més destacades d'aquest reboster carismàtic.

Crítica literària

Un xoc impressionant

Aquesta autora russa ja tenia altres guardons quan va rebre el preuat premi Nobel de Literatura 2015. Aquest llibre explica la vivència descarnada de la bona gent del poble rus quan perd de cop i volta la seva personalitat soviètica, per anar a petar, sense compàs ni espera, a les entranyes d'un altre monstre com pot arribar a ser el capitalisme sense miraments. Un xoc impressionant, no sempre ben viscut i, a la vista dels molts testimonis del llibre, un desastre per tapar-ne un altre.

Des del nostre món se'ns fa difícil d'entendre i per això, malgrat la cruïra del relat, sovint incòmode per no dir cruel, ens convé una lectura intensa, reposada i sense estereotips prefixats, de la novel·la/relat que ens enfronta a una realitat que fa pensar.

Hom descobreix l'honestat d'una bona part del poble soviètic, que, malgrat l'evident dictadura dels seus dirigents, creia en la quasi utopia de la igualtat per a tothom i se'n feia doctrina. Vivien una austeritat espartana, però ho feien amb un esperit ple d'esperança en un futur que no els va arribar mai, i que, en la nova situació, els ha pres l'esforç del passat,

SVETLANA ALEKSIÉVITX
Temps de segona mà
La fi de l'home roig
Raig Verd, 2015, 538 pàg.

el benestar del present i la somniada esperança d'aquell futur utòpic.

En els relats que l'autora ens posa com a fil conductor de la «novel·la» podem observar el patiment d'una bona gent, intel·lectualment ben preparada, defensors d'una cultura que els ha donat grans literats, músics i tota mena d'artistes, però també un ambient de saber i debatre dins les famílies i les comunitats. Sí que eren conscients d'estar voltats de tabús i pors que justificaven a les envistes d'un millor futur comú.

És esborronador llegir els tractaments vexants i dolorosos que els tocava pagar pels seus ideals, i més encara perquè qui els maltractava eren els «seus», i veure com d'alguna manera els justificaven davant la nova situació de la Rússia actual que, pel que expliquen, ha caigut en mans d'uns

elements sense ànima que només respecten el diner fàcil, el tenir per damunt de tot i, a més, ho fan amb la fatxenderia pròpia dels «capos» de la màfia més despiedada.

En l'epíleg se'ns diu: «Els russos han passat dels grans ideals de Dostoievski o Tolstoi al dilema de "tenir o no tenir". En aquest espai de temps s'han vist néixer dos homes nous, l'*Homo sovieticus* i l'home que coneixem ara, el qual, en gran part, és com el primer, però sense les bastides morals soviètiques, aclaparat per una llibertat que no s'havia atrevit ni a somiar.» I ens recorda que l'autora Aleksiévitx recull, en aquest i en d'altres llibres seus, les engrunes del «socialisme domèstic», el que encara roman atrapat a l'ànima de tota una generació de russos. Aquesta és una bona reflexió.

Llegiu amb calma i sense prejudicis.

Pere Fàbregues
Llibreter
pere.fabregues@yahoo.es

Temps de segona mà
La fi de l'home roig
d'Svetlana Aleksiévitx

Sempre m'ha atret aquest espai petit: l'ésser humà.
En realitat, és allà on tot passa.

CYCLOGÈNESI 1 | RAIG VERD

Crítica cinematogràfica

Somriures pietosos

SI DIOS QUIERE

DIRECTOR: Edoardo Maria Falcone

INTÈRPRETS: Marco Giallini, Alessandro Gassman, Laura Morante, Ilaria Spada, entre altres

MÚSICA: Carlo Virzì.

GÈNERE: comèdia

87 minuts

Itàlia, 2015

De vegades, la cinematografia ens regala comèdies amables que, entre somriures i rialles, ens llancen sense embuts missatges d'humanitat i invitacions a ser millors. Aquest és el cas d'aquesta interessant *Si Dios quiere*, del director novell Edoardo Maria Falcone.

En Tomasso és un cirurgià prestigiós, amb un caràcter endimoniat i poc sociable, que barreja la seva mala educació manifesta amb un ateisme militant del qual s'enorgulleix i proclama. Viu en una casa luxosa amb la seva dona Blanca, abans revolucionària i ara convertida en una burgesa refinada, la seva dessaborida filla Carla, mimada i superficial, i l'Andrea, el seu fill de 20 anys que cursa brillantment Medicina i que té davant seu un futur prometedor emulant el seu pare.

Un dia l'Andrea reuneix la família

per donar-los una notícia important. En la reunió tampoc no hi falta el Giani, el company de la Carla, un pallús professional amb uns negocis immobiliaris tèrbols. Quan l'Andrea comunica que té vocació sacerdotal,

esclata la crisi familiar i es provoca una catarsi en tota la família que es proposa localitzar el capellà que, suposadament, ha animat la vocació de l'Andrea.

Amb una arrencada excel·lent, la pel·lícula discorre de manera estupenda presentant les diferents situacions dotades de comicitat.

Al film hi ha una intuïció molt lloable: la dificultat que té la nostra societat actual per acollir el fet religiós sense entelar-lo per cap sospita. Al nostre món han caigut —afortunadament— molts prejudicis: el de la relació de les cultures, el de l'homosexualitat... Situacions que antigament eren considerades sospitoses o condemnades, avui

són afortunadament acollides amb més normalitat (si bé encara hi ha camí per recórrer). Amb tot, el fet religiós, abans omnipresent en tots els àmbits, avui és vist com a sospitós per part de molta gent. Estem preparats per ac-

ceptar la condició sexual, les opcions i les preferències dels fills... però veiem com una cosa estranya i anormal la vocació religiosa, tan anormal que cal protegir-se'n.

D'aquesta premissa parteix Falcone, d'aquesta intransigència disfressada de progressisme per acollir les opcions religioses compromeses.

El protagonista està esplèndid, Alessandro Gassman broda el paper del metge que entra en contacte amb l'Església i que veu com li trontollen totes les conviccions. Els secundaris, com a les comèdies italianes clàssiques, són excel·lents, i hi destaca Edoardo Pesca en el paper del gendre imbècil acompanyat d'un detectiu inútil i fals. Junts es converteixen en una *troupe* còmica que provoca situacions hilarants i dignes de la millor comèdia italiana.

El ritme àgil i el correcte metratge fan que la pel·lícula es vegi molt bé i que entretingui de principi a fi.

La pel·lícula és una crida simpàtica a la tolerància; quan els personatges es coneixen, cauen els prejudicis i s'humanitzen. Quan ens acostem a les persones que busquen Déu amb sinceritat, ens descobrim capaços de fer-nos preguntes profundes que abans havíem relegat.

Divertida, senzilla, tendra i humana, *Si Dios quiere* és una pel·lícula que ens encoratja amb simpatia a mirar les opcions religioses des del respecte més profund. La resta són prejudicis covards dels quals la pel·lícula se'n riu.

Josan Montull
Salesià

Des del carrer

Luis López-González, compositor i educador emocional

«El llenguatge musical és molt útil per a la teràpia, però també per a l'espiritualitat»

Oriol Casals

El proper dimecres 21 de desembre, a dos quarts de nou del vespre, tindrà lloc a l'Auditori AXA, de L'Illa Diagonal de Barcelona, la presentació del disc *Flores de paz*, de Pustinia Quartet. Aquest grup oferirà un concert, on interpretarà algunes de les cançons compostes per Luis López-González. Educador emocional i director del programa Treva, de relaxació i meditació a les escoles, Luis López-González és autor de llibres de diferents temàtiques, com ara la reflexió per a infants, la tècnica psicoterapèutica del *focusing*, la pau i els valors humans...

Vostè ha estat el compositor i el director musical del disc *Flores de paz*.

Sí. Es tracta d'un disc interpretat per Pustinia Quartet, un grup format per Quim Ollé, a la flauta travessera; Laia Besalduch, a la viola; Anna Costa, al violoncel, i Stanislav Stepanek, al violí. Són deu temes que recopilen estats d'ànim de les persones quan estem a la recerca d'allò que diem «pau profunda», o fins i tot Déu. Per això hi ha un tema que es titula *El silenci comparatido*, que ens parla de la sensació que tenim tots quan preguem en silenci. En el CD també s'inclou una explicació del poema *Llama de amor viva*, de sant Joan de la Creu; un altre tema està inspirat en una frase del cèlebre teòleg Hans Urs von Balthasar, que deia que «només l'amor és sant», etc. Cada cançó representa moments d'aquesta recerca de l'esperit que tenim tots. Per al concert de presentació del CD, tenim la sort que ens acompanyarà, de manera desinteressada, Carles Benevent, potser el millor baixista que hi ha avui a Europa. És el baixista que tocava amb Paco de Lucía i que ara actua amb el pianista i compositor Chick Corea. Els qui estigueu interessats a comprar entrades per al concert, podeu adreçar-vos a www.ticketea.com. Per Nadal, us aconsello que regaleu el disc *Flores de paz*.

El concert que se celebrarà el 21 de desembre tindrà una finalitat solidària.

Luis López-González, acompanyat de la seva dona i les seves filles.

Efectivament. Les quatre filles, adoptades, que tenim la meua dona i jo són nascudes a Madagascar. Tenim una ONG que intenta recaptar fons per lluitar contra diverses malalties que encara són mortals per a la població que viu en aquest país de la costa sud-oriental de l'Àfrica. Tots els guanys que s'aconsegueixen amb la venda d'entrades del concert aniran destinats als vint-i-tres dispensaris que les Filles de la Caritat tenen a Madagascar per tal de finançar els tractaments per guarir malalties com la malària. Qui vulgui més informació sobre aquesta tasca humanitària, pot entrar a www.malaria40.org.

És una música vinculada a solidaritat, educació emocional i meditació. Podem dir que tots aquests elements formen un tot?

Els guanys de la venda d'entrades del concert aniran destinats a finançar els tractaments per guarir malalties com la malària

Cada cop més, ens adonem que un dels vessants del món emocional és el de la contemplació, ja sigui religiosa, com és el meu cas, o espiritual, o bé senzillament estètica. Qualsevol acte humà, com ara mirar l'horitzó o esguardar el dolor humà està format d'un món simbòlic i un món artístic que

transcendeix el de la raó. I això és molt important. Penso que els teòlegs —jo també he estudiat teologia— hem observat que Déu, l'Absolut, necessita aquest component artístic, que ens fa moure les emocions.

Per tant, la música és un estímul capaç de moure les emocions més profundes?

Jo diria que sí. El mateix sant Joan de la Creu, quan parla d'aquella sensació divina, l'anomena «música callada», en el sentit que l'oïda humana està lligada molt directament amb el més pregon de l'ànima. Qualsevol música que recordem de la infantesa ens arriba, no pel sedàs de la raó, sinó pel vessant emocional. Per aquest motiu, el llenguatge musical, tan fort i potent, és molt útil per a la teràpia, però també per a l'espiritualitat.

Rauxa

Paraules que germinen

Eduard Brufau

Quan tenia quinze anys, unes paraules del jesuïta P. Jordi Padró, al cel sia, em van quedar gravades per sempre més: un dia, a classe de religió, ens va dir amb un posat seriós que encara recordo que el ritme de vida que dúiem era un fet completament anormal: no era tolerable que poguéssim tenir tots els parells de sabates que volguéssim o que cada any anéssim de vacances; tard o d'hora tot aquell absurd de dimensions gegantines s'acabaria en sec.

La nostra ànima adolescent, avesada a viure com a normal allò que el P. Padró qualificava d'abominable, no va ser capaç d'entendre res: al cap i a la fi, tan calamitós era tenir uns quants parells de sabates? Però alhora, pel to greu amb què se'ns adreçava, se'ns feia evident que aquella no era una

crítica més al consumisme com les que nosaltres mateixos ja érem capaços de fer; el P. Padró ens intentava dir una cosa molt important, però l'abisme que separava la seva vida de la nostra ens feia impossible comprendre'l. Vaig desar aquelles paraules preuades i misterioses en una silenciosa estança interior, amb l'esperança que un dia l'edat o un fet extern me'n revelessin el sentit. Passaven els anys i de tant en tant les pujava a la memòria, però continuaven sent tan hermètiques com el primer dia. Va haver d'esclatar allò que el P. Padró havia pronosticat, la fi definitiva de la bonança que creïem eterna, perquè em caigués la bena dels ulls. El vent no s'endú totes les paraules; n'hi ha de tan denses que queden per sempre més dins nostre i acaben germinant.